

EDITORIAL

Encarant l'any 2021

Les festes de Nadal s'han celebrat «sota mínims» i, tanmateix, les entitats, els botiguers i l'ajuntament han maldat per organitzar activitats ben diverses i de qualitat: la promoció del comerç local, el vídeo *mapping* a la façana de l'església i la rebuda dels Reis al pati de l'escola pública, retransmesa en directe pel canal de YouTube de Ràdio Moià, van ser bona mostra de com la imaginació i la tecnologia poden unir-se per al disseny d'alternatives exitoses en actes, com la cavalcada, de llarga tradició i en què la introducció d'innovacions planteja riscos.

Amb Nadal i —quan llegiu LA TOSCA— la festa major d'hivern s'haurà completat tot el cicle de l'any en què la nostra vida ha estat del tot condicionada pel Covid-19. De fet, la revista és curulla d'aportacions que mostren com la pandèmia ha llastat la nostra activitat, amb el balanç de l'any municipal, el confinament, i les activitats d'entitats com la Biblioteca, el Museu o el C. E. Moià. L'Ajuntament de Moià ja ha fet una despesa directa de 375.000 euros en un pla de xoc i és agosarat d'aventurar quins seran els costos que els ajuntaments hauran d'anar assumint per a pal·liar les demandes i urgències socials, que malauradament creixeran força.

Políticament, l'any 2021 s'ha encetat amb una sacsejada internacional d'impacte. L'assalt al Capitoli de Washington per part dels seguidors de Trump, encoratjada per l'encara president (quan escrivim aquest editorial), és una mostra

de fins a quin punt estan en entredit les democràcies occidentals. El totalitarisme, en moments de misèria econòmica i social com l'actual, creix. Quan llegiu la revista ja s'haurà decidit si les eleccions al Parlament de Catalunya es poden celebrar el 14 de febrer. Amb una legislatura esgotada des de fa temps, la renovació del Parlament pot veure's també afectada pels estralls del coronavirus, en forma d'abstenció o de càstig als partits que han hagut de prendre decisions doloroses. Vuit persones moianesenques integren les llistes en sis formacions polítiques, de les quals Basha Changuerra, regidora a Moià i cinquena en la llista de la CUP, té possibilitats d'obtenir l'acta de diputada.

La «bombolla» en què estem instal·lats —objecte de reflexió en aquest número— ens ofusca el valor de notícies molt positives. La principal és que ha començat la vacunació, també a casa nostra. Mai la ciència no havia treballat tan intensament i en tan poc temps per trobar solucions a un problema de salut mundial. Aquesta fita, i no pas les imatges de Washington, són les que han de marcar el nostre horitzó. En aquest número de LA TOSCA, finalment, es repassen altres impactes positius, com la culminació de l'estació depuradora de Moià, la selecció del nostre parc de bombers per a un premi internacional d'arquitectura o les fites d'una esportista de casa. Amb aquestes notícies positives i les imatges de la vacunació que va avançant podrem encarar els reptes del 2021.

ÍNDEX

Editorial	3
Actes i esdeveniments	5
Un Nadal sota mínims. <i>E. Roca</i>	5
Cartes a la Redacció	9
Carta d'agraïment. <i>Núria C. M.</i>	9
Vida municipal	10
Balanç municipal d'un any difícil. <i>AraMoià</i>	10
Confinament al Moianès. <i>X. Rius</i>	13
Ràdio Moià, al servei del poble i la comarca. <i>E. Permanyer</i>	15
Les càmeres i la seguretat al poble ... <i>Capgirem Moià</i>	17
Les entitats informen	19
Un Nadal diferent. <i>Hospital-Residència</i>	19
L'Esplai informa. <i>La Junta de l'Esplai</i>	20
Biblioteca Municipal 1 d'Octubre	21
Museu de Moià	22
Campanya de micromecenatge ... <i>Orquestra Collsuspina</i>	24
Moianès	25
El Moianès ve taaan de gust! <i>Consorti i Consell Comarcal</i>	25
Vuit moianesencs a les llistes del 14-F. <i>X. Rius</i>	26
Notes terçolenques. <i>R. Puig</i>	28
Festa Major de Castellcir: un pregó ... (i 2). <i>F. Rochel</i>	29
De fora estant	31
Marcel·lí Antúnez al MACBA. <i>R. Portet</i>	31
El Parc de Bombers de Moià, nominat al Premi ... <i>J. Font</i>	32
Esports	34
Com afecta el Covid l'activitat esportiva ... <i>C.E. Moià</i>	34
Carla Ubasart, de nou campiona. ... <i>D. Roca</i>	36
Lletres	37
La bombolla. <i>J. L. Rodríguez Lara</i>	37
El campanar de Moià (II). <i>M. Baqués</i>	38
El pati somiat per Eva Escalera i ... <i>R. Portet</i>	41
Publicacions	42
El racó dibuixat	44
Moviment demogràfic	45
Breus / Necrològiques	46
Dades meteorològiques	49

Vídeo mapping
(fot. Josep Font)

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Moià · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Mercè Bigorra, Jaume Clarà, Josep Font, Albert Lozano, Elvira Permanyer, Roser Portet, Josep Riera, Elisa Roca, Josep Rúaix, Elvira Vilardell
 Administració: Eduard Gómez
 Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació — Impressió: Winihard Gràfics, Moià
 DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 4'5 euros

Edita: ASSOCIACIÓ CULTURAL **MODILIANUM** Amb el suport de Generalitat de Catalunya Departament de la Presidència Ajuntament de Moià

LA TOSCA és membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal

ACTES I ESDEVENIMENTS

Un Nadal sota mínims

Elisa Roca

Hem encarat unes festes de Nadal atípiques i que ens han deixat un regust una mica amarg, tant per les restriccions sanitàries imposades davant la pandèmia que hem arrossegat tot aquest 2020, com per la part emocional que ha provocat l'absència de trobades amb familiars i amistats, la manca dels Pastorets (dels quals es va distribuir per *YouTube* la versió de l'any anterior), la manca de les cantades de nades a les residències d'avis i pels carrers del poble... S'ha de dir, però, que malgrat això el poble no s'ha quedat quiet ni resignat i ha reformulat els esdeveniments per tenyir d'esperança i il·lusió aquestes dates i l'any que comença. Fem-ne un petit repàs.

Campanyes per comprar al poble

Per animar la compra de proximitat, l'ABIC va engegar l'1 de desembre una campanya anomenada «Amb l'ABIC, cada dia un premi!», adreçada a recompensar els clients de les botigues que formen part d'aquesta associació, seguint la línia a què ja ens tenen acostumats.

Fot. Ajuntament de Moià

Es van fer els sortejos a la plaça del Colom i cada dia hi havia un guanyador. Van divulgar un calendari on es podia saber què se sortejava cada dia fins al 23 de desembre, dia en què va finalitzar la campanya.

Seguint el mateix fil, l'ajuntament va penjar a les principals vies del poble unes banderoles amb el missatge «Jo compro a Moià! Fem poble» per estimular el comerç de proximitat.

Finalment, organitzada pel Consell Comarcal i el Consorti del Moianès, la campanya «El Moianès ve taaan de gust», amb què hom pot aconseguir una bossa de roba després d'haver emplenat una cartilla amb els segells d'unes quantes botigues del poble.

Grup Miops

Per començar a flairar les festes de Nadal el grup de música Miops, guanyadors del concurs de bandes Fringe Viñas Festival de l'any passat, va fer gaudir el centenar de persones que es van concentrar al parc municipal per escoltar-los, el dia 19 de desembre. El Quim, el Lluc, el Pau, el Pol i el Dídac —i amb l'absència del Marc Grau (bateria)— van oferir un recital de cançons, la majoria compostes per ells mateixos, en què van demostrar el seu talent musical i la seva excel·lent actitud i aptitud sobre l'escenari. Acompanyats d'un so brillant van interactuar amb el públic assistent, que s'ho va passar d'allò més bé.

Pessebristes

Els Pessebristes de Moià van convocar el concurs de pessebres en dues categories, els particulars i els fets en establiments, tenint temps per a presentar-se fins al 19 de desembre. Així ma-

teix, i amb totes les mesures de seguretat, van obrir l'exposició de diorames durant les festes de Nadal, en la seva XXVIII edició. S'hi podien veure, a l'entrada, els pessebres que van concursar l'any passat.

L'associació va ser present a la Fira del Tió amb la seva parada de complements per al pessebre i un arbre dels «desitjos» en què tothom podia penjar els seus anhels. Semblantment, van participar en el vídeo *mapping* amb un dibuix ben adient a aquestes festes.

Fira del Tió

Com cada any, els productes d'artesanía i nadalencs tenen sortida a les parades de la Fira del Tió, que acull també articles d'entitats solidàries. Per tal de poder organitzar millor les parades i mantenir les corresponents distàncies de seguretat es va celebrar a la zona de l'estanyol del parc municipal i no a la plaça de Sant Sebastià com ens tenien acostumats. Van compartir espai amb la IX Fira del Trasto i la trobada de plaques de cava i colleccionisme.

L'organització va tenir molt en compte les mesures de seguretat dictades per les autoritats sanitàries a l'hora de pre-

veure el funcionament de la fira: l'accés al parc es feia per l'entrada de davant del carrer de la Coma, on es prenia la temperatura a tots els assistents i es demanava el nom i el telèfon per si de cas, i la sortida es feia per la porta del parc situada al costat de l'Esplai. La bona gestió de la fira va fer que no hi hagués aglomeracions i tot es desenvolupés correctament. Van assistir-hi una vintena de parades i l'afluència de públic va ser constant i nombrosa. La canalla va poder fer cagar el tió amb l'ajut de jovent de l'espai La Pólvora i nois de l'institut dins el seu projecte de servei comunitari; durant la matinal va haver-hi l'acompanyament musical del grup Men in Swing Jazz Band. Mentrestant, a la plaça del CAP tocava la xaranga de l'institut i pels carrers de la vila ho feia el grup de *balkan* de l'Espai Musical de Moià.

Com sol passar cada any, aquesta fira coincidia amb la diada de la Marató de TV3, enguany dedicada a la investigació sobre el Covid-19, amb el lema «Toca a tothom» i recollint al final de la nit la magnífica xifra de 10.305.819 euros. Els nens i nenes de l'Escola Pia, amb la venda de les seves manualitats per a decorar, també hi van contribuir.

Celebracions religioses

Després de fer la missa del gall en horari avançat, la celebració de la missa de dotze del dia de Nadal, tot i no ser excessivament concorreguda (una setantenta de feligresos), es caracteritzà per la presència de quatre escolans (a l'habitual Cesc Aliberch s'uniren Àlex Mur, Aleix Roca i Martí Roca), que, juntament amb els cants de la coral, donaren lluïment a la funció assistint el rector, Mn. Fulgence.

Vídeo mapping

L'aposta que va fer l'ajuntament el dia de Sant Esteve va ser exitosa, sobretot per l'espectacularitat. Malgrat el fred gèlid del vespre es van projectar unes 150 imatges a la façana de l'església parroquial, de dos quarts de set a dos quarts de deu, amb una considerable assistència de públic. Eren dibuixos confeccionats per entitats del poble —Pessebristes, Club de Judo, GEMI, etc.— i sobretot per alumnes de les dues escoles de primària. Entremig d'unes imatges i d'unes altres es projectaven uns dissenys nadalencs creats per mans més professionals (que deixaven bocabadats la majoria de presents), tot plegat amanit amb música nadalenca que animava xics

i grans. Les sorprenents projeccions en aquest format tecnològic, poc vist aquí a Moià, van ser elogiades pels espectadors, mal que l'ús de les mascaretes van deixar apaivagades —com va passar en tots els actes de les festes— les expressions de satisfacció dels rostres de la gent.

Bústies reials

El que no es podia deixar de fer de cap de les maneres era l'arreglada de les cartes que els nens i nenes havien d'entregar als Reis d'Orient. Recordem les llargues cues d'anys anteriors per rebre els patges reials! Enguany, el matí del diumenge dia 27 es van habilitar unes bústies reials a les places del CAP, de Francesc Sagrera i de Sant Sebastià. Per amenitzar i fer més acollidora aquesta rebuda de cartes, tot encarant el fred que feia, les places es van omplir de música a càrrec dels grups de l'Espai Musical, de dos quarts d'onze a les dues del migdia. L'esperit nadalenc i la il·lusió dels infants no es podia frenar i per això, a partir del dia 28, es van col·locar aquestes mateixes bústies a l'entrada de l'ajuntament, a la biblioteca, al museu i davant el local de Gatzara per tal de continuar recollint tots els anhels possibles.

Fira del Tió, al parc municipal (fot. Ajuntament de Moià)

Imatge dels Geganters de Moià en el vídeo mapping (fot. Geganters)

Vitalitat associativa

Com a mostra de la vitalitat associativa moianesa i moianesenca, el diumenge 3 de gener van coincidir —de manera no programada— al carrer de Sant Antoni set parades de set entitats diferents. Venint des de la Baixada del Mestre hom podia trobar l'Assemblea Nacional Catalana, l'Associació Protectora d'Animals del Moianès, la candidatura política de Junts, l'Orquestra de Collsuspina, els Geganters de Moià, l'Associació Cultural Modilianum (venent el tradicional calendari amb fotografies antigues) i Mans Unides.

Nit de Reis

Una altra activitat que no es podia deixar de fer era la vinguda i, per tant, la rebuda per part dels nens i nenes dels Reis d'Orient. En aquesta ocasió la Comissió dels Reis, en estreta col·laboració amb Ràdio Moià, va descabdellar una fórmula imaginativa i resolutiva per substituir l'habitual cavalcada. Es va convocar la canalla acompanyada d'un màxim de dos adults, a les set del vespre, al pati de l'Escola Josep Orriols i Roca. S'hi van disposar 400 cadires, que era el màxim d'aforament permès; s'ompliren de seguida i deixaren un munt de gent fora del recinte,

ja que el lema seguit va ser «el primer que arriba, el primer que seu». Malgrat això i amb un més que suportable retard de mig quart, va començar la funció retransmesa pel canal de YouTube de Ràdio Moià per a qui volia mirar-s'ho des de casa. El mestre de cerimònies va ser Enric Terencio, que donà pas a la projecció d'un vídeo on es podia veure com els tres Reis arribaven al poble amb una avioneta que aterrava al Prat juntament amb la comitiva de patges que els ajudaven a descarregar els regals que portaven. A peu de pista van ser rebuts per l'alcalde, que els va oferir la clau del poble per a poder accedir a totes les llars de Moià. Finalment, enfilats en jeeps, feien cap a l'escola. És així com va finalitzar la projecció, donant peu a enllaçar perfectament amb l'arribada presencial dels Reis a l'escenari preparat per a l'ocasió. Amb els discursos plens d'esperança i confiança en el futur que van fer dos patges, i unes paraules del Rei Ros, escoltades atentament per tots els nens i nenes, es van acomiadar Ses Majestats sota la llum del castell de focs disposat per a l'avinentesa. Cada infant va rebre, a l'hora de sortir del recinte, un petit obsequi de mans dels assistents reials.

Els Reis, al pati de l'escola Josep Orriols i Roca (fot. Josep Font)

Sant Antoni, 14
08180 MOIÀ

Tel. 93 830 03 02

CARTES A LA REDACCIÓ

Carta d'agraïment

Núria C.M.

Fa setze anys que visc a Moià. Aquí vaig formar la meva família i ara estic divorciada i tinc la custòdia dels meus fills. Tots dos tenen TEA (Trastorn de l'Espectre Autista). A través d'una amiga vaig saber que aquest any, a la rebuda dels Reis Mags, hi hauria focs artificials. Pel trastorn que pateixen els meus fills ja vaig saber que aquest any no hi podríem anar.

Uns quants dies abans de Reis, em vaig posar en contacte amb la Comissió de Reis per explicar la meva situació. Vaig pensar que em dirien que ja estava tot programat i que ho tindrien en compte per a l'any vinent. Una persona de la comissió, molt sensible a aquest tema, ho va gestionar. I em va sorprendre rebre una trucada de la comissió i que ho organitzessin de tal manera que els meus fills van poder gaudir d'aquell moment tan màgic sense haver de patir i que van passar-s'ho molt bé. Des de aquí vull agrair l'esforç de tots ells i el detall que van

tenir amb mi. De tot cor, moltes gràcies.

També ho aprofito per donar les gràcies a tots els caps i akeles del Cau per tot el temps que dediquen als meus fills i la paciència que tenen amb ells, bo i felicitant-los per la tasca de voluntariat tan important que fan.

I també regraciar a tanta gent que ens fa a tots tres la vida menys difícil, com la veïna de dalt que sempre que cal em dona un cop de mà, a la meva companya de feina que sempre està a punt per a tot el que em faci falta, a la mare de l'amigueta que alguna tarda convida el meu fill a berenar perquè jo pugui anar a comprar sense córrer, al pare que els recull quan surto tard de la feina o als pares de l'amigueta que els tracten com si fossin els seus fills i els «mimen» i cuiden. A tots ells i a molts altres els dono les gràcies per cada moment que han dedicat al seu benestar.

La veritat és que a Moià hi ha molt bona gent i estic orgullosa de viure-hi. Ben sincerament, mil gràcies.

VIDA MUNICIPAL

Balanç municipal d'un any difícil

AraMoià

Ja s'ha acabat l'any 2020. Per fi s'ha acabat aquesta anyada que ha trastocat les nostres vides. Ha sigut un any molt estrany, ple d'incerteses i penúries, que ens ha mostrat la millor i la pitjor cara de la nostra societat.

Aquest escrit vol ser un breu resum de l'any tal com l'hem viscut nosaltres. Era el primer any sencer de la legislatura. Ja feia uns quants mesos que les diverses comissions entre tots els partits s'anaven trobant regularment per consensuar els grans temes que Moià té encallats des de fa anys i que continuen condicionant el dia a dia tant del consistori com de tots els vilatans. Tot això, agreujat pel deute que encara estem tornant i per la fràgil estructura tècnica de l'ajuntament.

Vam començar l'any amb l'acabament de les obres de millora dels itineraris i camins escolars. Aquestes obres, planificades des de fa uns quants anys, mostren el model de municipi que volem i que hem explicat un munt de vegades: un poble més amable amb les persones, que potenciï la vida saludable i l'autonomia dels vianants. Durant l'any s'han fet algunes actuacions més en aquest sentit, prioritzant els punts conflictius que ens assenyalen el Pla de Mobilitat Urbana Sostenible i el Pla Local de Seguretat Viària. Totes aquestes actuacions figuren dins aquests plans, aprovats els darrers anys, però no es poden aplicar amb més celeritat per culpa de l'encara precària situació de l'ajuntament. S'ha realitzat la urbanització dels carrers de Josep Gallart i lateral dels Bombers, la reurbanització del carrer de Sant Pere amb una plataforma única per a prioritzar la mobilitat dels vianants, i diversos manteniments de paviments. En llegir aquestes línies s'estaran executant les obres del carrer del Remei,

que refaran un altre punt crític al nostre poble.

Un dels fets més remarcables d'aquest principi d'any va ser l'aprovació inicial, sense cap vot en contra, del pressupost del 2020; un fet històric, fruit del treball en comú de tots els partits. Però l'arribada del Covid-19 va paraitzar tota l'activitat; també l'aprovació definitiva del pressupost fins al mes de juny. L'execució del pressupost no ha deixat ningú content. Degut als efectes de la pandèmia, no s'han pogut desenvolupar diverses polítiques prioritàries per a nosaltres, o s'han endarrerit molt: mesures a favor dels joves, de l'habitatge social, i projectes en edificis públics com les antigues fàbriques Comadran i les Faixes.

En el pressupost del 2020 es reforçava l'estructura de l'ajuntament amb la contractació d'un TAG (Tècnic Administració General) adjunt a secretaria, la contractació de més personal administratiu i tècnic, més personal a Serveis Socials (una aposta estratègica d'aquesta legislatura), l'augment de subvencions a les entitats, i partides per a la redacció de projectes tècnics d'obres i la seva execució.

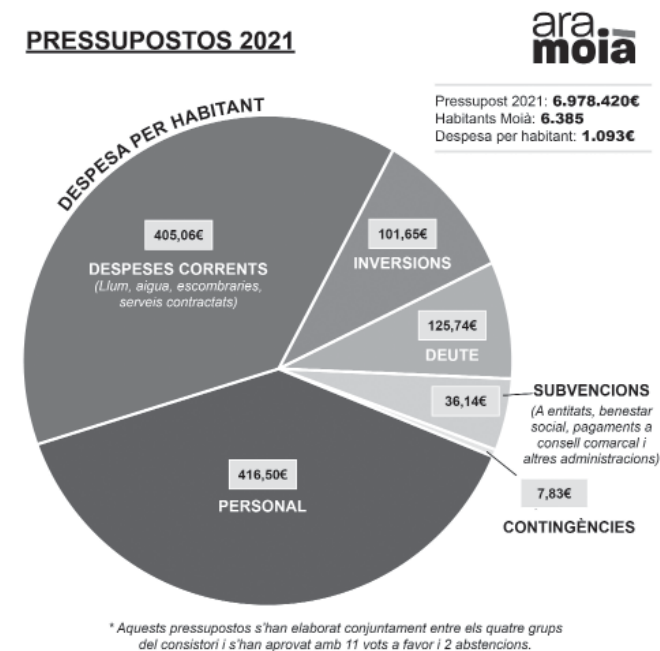
Amb l'esclat del Covid-19, totes les prioritats van canviar. Com ja ha explicat a bastament LA TOSCA, l'ajuntament va destinar tots els recursos humans i materials de què disposava per intentar mitigar els estralls de la pandèmia: compra i donació de material de seguretat a les residències i entitats del tercer sector, al CAP, neteges i desinfeccions de la via pública i equipaments municipals, com també augment de recursos per a atendre totes les persones vulnerables que ho varen necessitar. Es va posar un especial èmfasi en la comunicació de les mesures que calia adoptar. En diverses etapes, Ràdio

Moià va crear píndoles informatives que va distribuir per la ràdio i les xarxes. Cal destacar una vegada més la bona predisposició d'empreses, entitats i particulars, que van ajudar de forma altruista amb tot el que estava a les seves mans. Un agraïment immens a tots ells i a la tasca que han estat fent les tècniques de Serveis Socials i també la resta de personal municipal.

Una de les sorpreses que ens va dur el confinament van ser les «petites històries de Moià». Des de l'àrea de Cultura, l'historiador moianès Ramon Tarter va publicar diàriament en els comptes de l'ajuntament petites històries de la nostra vila que van causar sensació.

Un cop aprovats els pressupostos i recuperada l'activitat administrativa, es va començar a negociar un pla de xoc que permetés de fer front a les conseqüències de la pandèmia. Aquest document, llargament debatut entre tots els grups, es va acabar aprovant a mitjans de tardor amb una àmplia majoria. Algunes de les mesures aprovades eren l'augment de la despesa social amb ajuts a persones i famílies, la contractació extraordinària de personal, ajudes a autònoms i petites empreses i suport a la compra de proximitat i a la cultura, a més d'una important subvenció a l'Hospital-Residència Vila de Moià, institució de la qual l'ajuntament forma part a través del seu patronat. Entre la gestió immediata de la pandèmia i les mesures del pla de xoc, algunes encara pendents d'executar, la repercussió a les arques municipals haurà estat de més de 375.000 euros.

La pandèmia va afectar greument les activitats culturals i esportives arreu. Tot i les dificultats, es va obrir la piscina i es van realitzar els casals d'estiu. I, gràcies una vegada més a les facilitats i ajuts de tots els implicats, l'ajuntament va fer una aposta valenta per una festa major plena d'actes de tot tipus. Va ser molt revelador l'agraïment a l'ajuntament d'artistes com el Mag Lari o Fel Faixedas, repetidament i pública, per haver-los contractat. En la mateixa línia de suport a la cultura vam acabar l'any amb dos grans concerts d'ar-

tistes locals al parc, el canvi d'ubicació de la Fira del Tió i un espectacular *mapping* a la façana de l'església parroquial, on es varen projectar més de 150 dibuixos nadalencs fets pels alumnes de les escoles i les entitats de Moià.

El repte de la tardor ha sigut l'inici del curs escolar en els diversos centres educatius de la vila, així com també la represa de les activitats extraescolars. Cal desta-

car la bona entesa i coordinació dels centres educatius i dels organitzadors de les extraescolars amb l'ajuntament.

Tot això ha coincidit amb la incorporació a la plantilla d'un tècnic de joventut i la contractació temporal d'un educador de carrer. El tècnic de joventut serà clau per a desplegar el Pla Local de Joventut i potenciar l'Espai Jove (Ateneu), que s'ha dotat de nou material. Quan llegireu aquestes línies també s'hauran iniciat els treballs per a elaborar el primer Pla Local d'Igualtat de Gènere amb la col·laboració de les entitats i ciutadania de Moià. La seva redacció, amb el suport de la Diputació, pretén definir un conjunt integrat de polítiques i mesures que possibilitin que les dones i els homes es puguin desenvolupar sense discriminació per raó de gènere.

A principi de curs va esclatar a les xarxes de comunicació social un moviment de denúncia contra suposades agressions sexuals i masclistes a l'IES Moianès. Des del primer moment, l'ajuntament, mitjançant la regidora d'Educació, Joventut i Polítiques d'Igualtat i Diversitat de Gènere, va prendre part activa en les mesures que es varen prendre per fer-hi front. Va contactar amb totes les parts implicades, amb l'AMPA, el Departament d'Educació, els Serveis Territorials, Inspecció i entitats especialitzades. Es va obrir un espai d'escolta per a les afectades i s'està a l'espera de la resolució d'un expedient. Per tal de dotar d'eines el professorat i alumnat es varen fer tallers sobre igualtat i violència, amb una bona acceptació, que estan servint per a treure'n conclusions importants.

Pel setembre es va aprovar inicialment el Pla Especial del Circuit Verd i la modificació puntual del Pla General d'Ordenació Urbanística associada, amb els vots de tots els grups excepte Capgirem Moià, que hi votà en contra. Aquest és un primer pas imprescindible per a la legalit-

zació definitiva del Circuit Verd després de més de trenta anys de funcionament. En el 2015 l'ajuntament va demanar suport a la diputació per a la redacció del pla. La dificultat en la presa de decisions i la complexitat dels documents a redactar en van fer endarrerir l'acabament fins ara. Esperem que els pròxims mesos s'acabin els tràmits i es pugui ordenar i regularitzar l'activitat esportiva i de lleure del Circuit Verd tot respectant el seu entorn natural.

Un altre fet destacat són les obres de la nova Estació Depuradora d'Aigües Residuals (EDAR). Després d'un any frenètic, l'obra més important de l'última dècada, amb un pressupost de 3 milions d'euros, ja funciona amb bons resultats.

Més bones notícies per al medi ambient són la substitució de 347 llums tradicionals per llumins LED i l'aprovació de diversos projectes d'instal·lació de plaques fotovoltaïques en edificis municipals: totes contribuiran activament a la reducció del consum energètic d'aquests equipaments.

Hem acabat l'any amb una altra llarga negociació, la del pressupost del 2021. Amb uns números condicionats encara pel deute, sí, el deute, aquesta llosa que tenim damunt fins al 2025 i que ens obliga a reinventar-nos i buscar recursos sota les pedres. Després d'uns quants mesos es va arribar a un acord satisfactori per part de quasi tot els partits del consistori i no va haver-hi cap vot en contra. Es continua reforçant el vessant social, les inversions i manteniments, com també l'estructura de l'ajuntament, per a poder donar més i millors serveis als vilatans.

Fem un apunt final per expressar la nostra satisfacció pel retorn del secretari amb plaça a Moià; esperem que ens servirà per a desencallar alguns dels grans reptes que té la nostra vila: urbanisme, habitatge i equipaments.

Confinament al Moianès

Xavier Rius Sant

Els reiterats canvis en les restriccions per a combatre la pandèmia del Covid-19, la sovint confusa política comunicativa del Govern de la Generalitat i les excepcions d'uns decrets que canvien dia sí dia no, fa mesos que generen una permanent confusió entre els ciutadans d'arreu de Catalunya i de tot l'Estat, sobre què es pot fer i què no, i de quines excepcions fixen els diferents decrets a les restriccions de la mobilitat. Les inexistent senyalitzacions dels límits de cada terme municipal i una insuficient i sovint equivocada senyalització a les carreteres d'on comença i acaba cada comarca, també el Moianès, genera encara més confusió d'on es pot o no anar. Dic que la senyalització i la normativa no és clara, perquè, per exemple, el restaurant Urbisol entre Moià i Calders pertany al municipi d'Avinyó, com uns quants quilòmetres d'aquell tram de carretera N-141-C fins a la benzineria de Calders, que pertanyen a Avinyó i Artés, o sigui al Bages. I el restaurant el Floriac - Can Puxes, a la mateixa carretera, anant cap a Vic, és al terme de Collsuspina i al Moianès,

si bé el rètol de la carretera diu que està a Osona. Diverses pistes asfaltades o no de Collsuspina i Sant Quirze Safaja, i la major part de la urbanització de Puigsagordi, canvien de municipi i discorren uns quants quilòmetres per un municipi d'Osona, sense que res ens avisi que hem canviat de terme municipal i de comarca.

El 16 d'octubre van tancar els bars i restaurants, el 25 d'octubre va començar el toc de queda nocturn, i el 20 de novembre es va permetre reobrir bars i restaurants quatre hores i mitja al dia amb restriccions d'aforament. Si bé la majoria d'establiments del Moianès van obrir, altres han continuat tancats o servint només el cap de setmana menjar per emportar. Va haver-hi confinament municipal, permetent d'anar a fer esport al municipi limítrof, i després el confinament va ser comarcal durant dues setmanes, per a tornar a ser municipal a partir de Reis. Es va permetre d'anar o venir a segones residències durant les festes nadalenes i els dos últims dies del pont de la Puríssima, i l'anada o vinguda de familiars o

Control del confinament a Moià per part dels Mossos (fot. X. Rius)

persones pròximes per passar uns dies si s'hi quedaven a dormir o s'allotjaven en un establiment, permetent-se la mobilitat lliure per tot Catalunya els dies de Nadal i Sant Esteve, si a la casa on ens trobàvem no s'ajuntaven més de dues «bombolles». I amb el confinament municipal es permet d'anar a altres municipis per posar benzina, fer tràmits bancaris o treballar, però en canvi, teòricament, no es pot anar a comprar queviures o a una ferreteria. Limitació absurda i inaplicable a set dels deu municipis de la comarca que no tenen supermercats, donat que només en tenen Castellterçol, Moià i Santa Maria d'Oló. En sis municipis tenen «la botiga» on venen alguns productes, i a Granera no hi ha cap comerç. Però de fet s'ha permès a la gent de tots els pobles anar a un altre de més gran a comprar. I els qui per feina han hagut de baixar a Manresa, Vic o Barcelona han pogut aprofitar-ho per a anar a comprar en una zona comercial, tot i que l'aplicació estricta de la normativa ens permetria, per exemple, venint de Barcelona o Sabadell, aturar-nos a posar benzina a l'estació Rovira de Caldes de Montbui si ens hem quedat sense, però potser no a comprar congelats a l'establiment específic que hi ha al davant. Els veïns de Calders i Monistrol, que acostumen a anar a comprar, al taller mecànic o a l'entitat bancària d'Artés on tenen el compte corrent, han continuat anant-hi, tot i que estarien sortint de la comarca. I els de les cases de la urbanització de Puigsagordi han pogut anar a comprar el pa a Collsuspina en lloc d'haver de baixar als Hostalets de Balenyà, municipi al qual pertany la majoria.

Afortunadament, els Mossos d'Esquadra i la Policia Local de Moià i la Guàrdia Municipal de Calders no s'han ficat en si un veí agafa una pista que transcorre uns quants quilòmetres per un altre municipi o surt de la comarca per tornar-hi a entrar uns quilòmetres més enllà, i les sancions que s'han imposat al Moianès han estat

sobretot per incompliment de les normes sobre acumulació de gent i aforament. Així, segons el Departament de Comunicació dels Mossos, durant el mes de novembre es van interposar al Moianès vint-i-una actes o denúncies per incompliment de normes com negar-se a posar-se la mascareta, excés d'aforament en algun local, i grups nombrosos en un jardí o al carrer. Pel que fa a l'incompliment del confinament municipal, es van aixecar cinc actes o propostes de sanció, i per incomplir el toc de queda nocturn només una. Les dades de desembre i festes de Nadal a Reis encara no s'havien fet públiques en escriure aquest article. Tot i que, com és sabut, la majoria de dies a partir de les 23 hores no hi ha Mossos a Moià, alguns vespres unitats de Manresa es van desplaçar al Moianès a fer controls. Jo mateix vaig acompanyar els Mossos de Moià a fer fotografies d'un control nocturn i tots els vehicles tornaven de treballar i anaven cap a casa, o eren treballadors que anaven en vehicle a començar la seva jornada laboral nocturna en empreses dels polígons industrials. A Calders, segons la Guàrdia Municipal, s'han posat algunes denúncies a grups de joves de municipis veïns del Bages que havien entrat a la zona del pàdel en hores que estava tancada.

Una de les conseqüències del toc de queda nocturn a partir de les 22 hores que va començar el 25 d'octubre ha estat, almenys a Moià, un increment d'excrements de gossos als carrers. La causa pot ser que els seus amos han reduït el temps i la distància de la sortida del vespre, que abans es feia, si es podia, deixant córrer el gos per qualsevol dels camins o camps als afores del nucli urbà, substituint-la per una sortida de només uns pocs minuts al mateix carrer de casa, just abans de les deu de la nit.

El fet que no s'hagin fixat franges horàries per a sortir a córrer, caminar o anar en bicicleta com a la primavera, ni

s'hagi imposat la restricció de fer exercici a no més d'un quilòmetre de casa i s'hagi permès sortir a córrer o caminar, podent agafar el cotxe fins al lloc on es comença a fer l'activitat, ha evitat que, com passava a la primavera en els minuts abans de la franja horària per a fer esport, els voltants del cementiri de Moià o els carrers d'inici de la «volta de les Pastes» fossin plens de gent esperant. Tenint assumit que les restriccions continuaran almenys fins a la primavera, cal confiar que tots intentarem

respectar les normes de distància personal, essent potser en les trobades d'amics i familiars de diferents bombolles a casa el moment on s'abaixa més la guàrdia. Al Moianès tenim la sort de poder sortir a caminar, córrer o anar en bicicleta pels camins, boscos i corriols, sense la pressió de la mascareta. Gaudim d'aquest privilegi al llarg d'aquest 2021 que comença, confiant que potser el cap d'any pròxim les úniques bombolles que hi haurà seran les del cava amb què brindarem.

Ràdio Moià, al servei del poble i la comarca

Elvira Permanyer i Sert

Durant la pandèmia del Covid-19 Ràdio Moià ha continuat emetent, fent arribar als moianesos els seus programes i els consells de les autoritats sanitàries i municipals amb l'objectiu de tenir informada la població; una tasca feta per voluntaris i aficionats a la informació radiofònica. Hauríem volgut trobar-nos i xerrar tranquil·lament, però amb les mobilitats reduïdes i les recomanacions d'evitar reunions, des de LA TOSCA vàrem fer arribar als responsables actuals de Ràdio Moià,

Ramon Martínez i Enric Terencio, unes preguntes perquè expliquessin com han treballat durant aquests mesos.

Des de l'inici de la pandèmia, heu estat presents a les ones?

Gràcies al fet de tenir la ràdio digitalitzada hem mantingut les emissions sense dificultats.

Com us ha afectat?

Vàrem haver de deixar d'anar als estudis d'un dia per l'altre. Això va suposar

Enric Terencio, coordinador de programació, i Ramon Martínez, director de Ràdio Moià

que els programes de producció pròpia quedessin un quant temps aturats fins que es va poder trobar una manera alternativa a la de la presencialitat en els estudis per a poder-los realitzar.

Com us heu organitzat?

No ens ha calgut fer cap canvi organitzatiu, tret dels canvis en la manera de fer els programes i cercar i adaptar les noves eines per poder-ho fer.

Heu pogut fer els programes en directe o ha calgut gravar-los i posteriorment emetre'ls?

Ens hem hagut d'adaptar com la resta de la societat. La llarga durada del confinament i de la situació actual de pandèmia ens ha obligat a adaptar els programes a versions realitzades amb videoconferència o enregistrats des de casa, per a evitar el contacte entre bombolles diferents.

Heu utilitzat algun altre sistema per a emetre?

Ja fa temps que emetem tant per FM com per internet i hem pogut continuar amb aquests formats sense cap més dificultat.

Les retransmissions de diversos actes de la passada festa major, com les valoreu?

Va ser una experiència interessant i feixuga alhora. Cal recordar que Ràdio Moià funciona amb un 100% de personal voluntari i, a l'agost, la majoria de col·laboradors estan de vacances. Tot i la manca de personal i de mitjans vàrem ser capaços de fer arribar la festa major a tots els qui no van poder anar presencialment als actes i pensem a poder repetir l'experiència en la pròxima festa major i en altres esdeveniments, sempre que tinguem col·laboradors disponibles.

Quants i quins programes o retransmissions sobre el coronavirus heu fet?

Bàsicament ens hem centrat a fer píndoles informatives i de consells generals, així com informar del continu canvi de normatives que anaven apareixent. Tam-

bé vàrem fer un programa especial sobre el Covid-19 amb entrevistes als professionals de la salut i l'alcalde, així com un especial informatiu sobre els casals d'estiu, les diferents ofertes i totes les mesures de prevenció que es prendrien. Aquest es va fer íntegrament per videoconferència, sense presència a l'estudi a excepció del presentador i el tècnic.

El fet de la concessió a Ràdio Moià del Premi Francesc Viñas al Civisme, us motiva i us és un repte?

Sobretot ens fa molta il·lusió, ja que és el reconeixement d'una tasca desinteressada i de vegades poc visible, una feina que fan tots els col·laboradors de la ràdio. Recordem que tots són voluntaris i ningú no rep ni un euro per la seva dedicació. I, per suposat, ens motiva i ens encoratja a tirar endavant amb el projecte.

La idea de fer arribar les recomanacions de les autoritats municipals i sanitàries del CAP, com va anar?

A conseqüència de la segona onada de la pandèmia, i veient que podia venir una temporada complicada a Moià i al Moianès, el Dr. Rafael Manzanera, col·laborador habitual de Ràdio Moià, va proposar la idea de crear petits missatges informatius des de diferents vessants professionals: mèdic, serveis socials, institucional i comunicatiu; amb la idea principal d'informar i recomanar, mai de crear pànic, angoixa o alarmisme.

Teniu pensat fer més píndoles informatives o algun programa especial sobre l'actual pandèmia?

El que queda clar és que, veient la bona rebuda d'aquests formats, no descartem tornar a fer-ho en funció de l'evolució de la pandèmia o en altres circumstàncies en què es consideri interessant repetir la fórmula.

Quines conseqüències creieu que té la pandèmia sobre Moià i la seva vida socio-cultural i econòmica? ¿Us han arribat opinions, queixes, etc.?

Creiem que, malauradament, aquesta pandèmia ens afectarà, com ja ha afectat i està afectant tota la societat en general. És conegut que hi ha hagut famílies a Moià que l'han patida a nivell de salut i econòmic i caldrà la implicació d'autoritats i entitats, així com dels vilatans en general, per mirar de recuperar-nos al més aviat possible.

Ara que la vacunació ja és un fet, es faran algunes píndoles informatives davant els dubtes de la gent a vacunar-se?

Passat festes tenim planejat de fer píndoles informatives amb informació respecte a la vacunació. També estem esperant més informació de la campanya de vacunació a Catalunya.

Les càmeres i la seguretat al poble: un debat necessari

Capgirem Moià - CUP

Deia l'historiador Josep Fontana, home gens sospitós de simpaties autoritàries, que un país necessita una bona policia perquè són els pobres els qui són objecte del major nombre de delictes. Alguns tenim temptacions més utòpiques i pensem que a una societat com cal no li caldria cap cos coercitiu, però un ràpid exercici de realisme ens situa ràpidament en la tesi del professor Fontana; entenen, però, que la policia és tan sols una part de les polítiques de seguretat. Amb tot, volem posar sobre la taula el debat sobre el mo-

del de seguretat que volem en un poble com Moià. El motiu per a plantejar aquest tema no és altre que l'aprovació per part del ple (sense prèvia consulta a la ciutadania, com ja és habitual) de la instal·lació als accessos al poble d'unes càmeres dissenyades per a llegir les matrícules de tots els vehicles que entren i surtin de la població i, evidentment, emmagatzemar aquesta informació per si fos rellevant en alguna actuació policial.

Des de fa temps observem, tant a Moià com a la resta del país, una certa ten-

Fot. Capigrem Moià – CUP

dència per part de moltes persones i col·lectius a exigir més control partint d'una sensació general d'inseguretat. Sens dubte, a la comarca s'han produït i es produeixen fets de caràcter delictiu, però si hem de fer cas de les dades expressades per un comandament dels Mossos en la inauguració del flamant parc de bombers de Moià el passat dia 18 de desembre, l'índex de fets delictius de la comarca no és ni de bon tros preocupant. Tot i això, la crisi del Covid ha exacerbat aquesta tendència, potser arrelada en la por, de reclamar més contundència policial encara que sigui conculcant drets fonamentals. Un bon exemple ha estat la visió negativa del jovent al poble, que ha estat en el punt de mira de moltes opinions criminalitzadores en contra d'aquest col·lectiu, reiteradament acusat de socialitzar-se sense respectar les normes sanitàries dictades per les autoritats, sovint amb nocturnitat i traïdoria, a part d'atribuir-los tota mena d'actituds vandàliques i incíviques.

Com acostuma a passar, parlar del jovent és parlar de tipologies de persones molt diverses (com qui parla dels «adults»), però tots hem estat joves i recordem la necessitat peremptòria de trobar-nos i compartir temps amb amigues i amics. Res d'estrany: la socialització en aquestes edats és un element fonamental de construcció de la personalitat. Aquest és un bon exemple del que vindria a ser la nostra visió de la seguretat en l'entorn municipal, que podem resumir així: avantposar la prevenció i la mediació a les solucions punitives. Moià ha negligit durant massa temps la creació d'espais d'oci i fins i tot ha clausurat l'únic espai juvenil autogestionat que existia, l'Ateneu La Pólvara. Construir alternatives de lleure i espais d'empoderament dels joves seria sens dubte una bona eina per a prevenir el conflicte entre els interessos dels joves i d'una part de la població, és a dir, establir una política de joventut sòlida, a llarg

termini i amb la participació de les joves i els joves de Moià. En aquesta mateixa línia vam proposar per als pressupostos del 2020 la contractació d'educadors de carrer que treballin en la línia de prevenir i mediar en els conflictes entre individus o col·lectius abans que apareguin, reservant per a les polítiques de seguretat el paper de garants passius de l'ordre públic, que només han de fer ús d'eines coercitives en situacions de caràcter urgent o greu que no hagin pogut ser tractades per altres mitjans.

Tornant a les càmeres, no podem sinó mostrar reticència a la instal·lació d'aquests aparells. En aquest cas el debat s'escapa de la simple seguretat preventiva i entrem de ple en la dicotomia entre seguretat i privacitat. I creiem que aquest és un tema que no s'ha de menystenir, sobretot en un temps en què molts dels drets fonamentals i les llibertats s'han vist afectats per la situació sanitària i en què la democràcia està experimentant serioses regressions en molts països, incloent-hi el nostre.

Bona part de la societat potser no se sentirà interpel·lada per aquesta disjuntiva en quant que ells o elles «no fan res dolent» i, en conseqüència, no consideren que la seva privacitat sigui objectiu d'inquisicions legals. Però la història recent ens ha demostrat que la informació és un dels objectius del poder: potser no serà rellevant si la nostra matrícula és escanejada quan anem a comprar a Manresa o anem a veure el nostre amant a Barcelona, però potser algun dia aquesta informació podria ser utilitzada en contra nostre si algú arriba a la conclusió que som un perill públic, potser per formar part dels moviments socials, potser per organitzar un referèndum que algú ha decidit que era il·legal. Recordem, potser també ara, que el pres polític tampoc no van fer res de dolent.

LES ENTITATS INFORMEN

Un Nadal diferent

Hospital-Residència Vila de Moià

Aquest Nadal ha estat ben diferent per a tothom i també ho ha estat per a l'Hospital-Residència, on, malgrat les limitacions, no hem volgut deixar de celebrar les festes i gaudir de les activitats i els àpats deliciosos com els altres anys. Hem fet mans i mànigues per adaptar-nos a la situació i hem buscat la manera de mantenir les nostres tradicions.

Aquest any ens han desitjat bones festes des de l'ajuntament a través d'un vídeo, hem pogut veure els Pastorets i els concerts de Nadal que ens han fet arribar des de l'Escola Pia i l'institut a la nostra gran pantalla, hem celebrat els norantins en petit comitè, hem fet carregar el tió en petits grups, i els Reis d'Orient portaven mascareta... Tot plegat, ben estrany i diferent, però hem mantingut les activitats que més ens agraden.

Si bé hem trobat a faltar els concerts en directe, les trobades i els àpats en família, hem pogut veure concerts en diferit, fer trobades adaptades i àpats especials tots plegats brindant per un any nou ple de bones notícies.

A fi de poder mantenir el caliu amb les famílies i els amics ens hem organitzat per facilitar més visites concertades aquests dies tan especials i les persones que viuen a la residència han pogut gaudir d'aquestes trobades que, tot i les mesures, han estat molt benvingudes. Els qui no han pogut venir ens han felicitat a través de l'Skype, el WhatsApp o amb vídeos. També hem fet arribar una foto de felicitació de totes les persones residents a cadascuna de les seves famílies.

Una experiència nadalenca, doncs, ben diferent, de què hem gaudit amb el desig d'un any nou molt millor que el que hem deixat enrere.

I per acabar-ho d'adobar, l'endemà de Reis han vingut a vacunar totes les persones residents i professionals del centre que ho han volgut. Han tingut força feina, però ja tenim la primera dosi

El dia 7 de gener es va iniciar la vacunació de residents i professionals (fot. HRVM)

administrada per a començar l'any amb bon peu tot i que, de moment, hem de mantenir les mateixes mesures preventives.

L'Esplai informa

La Junta de l'Esplai

La pandèmia fluctua: ara estem millor, ara pitjor! En aquests moments està pujant l'índex de contagis, tots estem al cas de les notícies, la situació no és bona i cal que ens cuidem i protegim.

L'Esplai de moment no es pot obrir, tots som grans i, per tant, som població de risc. Tant als socis com a la junta ens agradaria que això canviés al més aviat possible i poguéssim reprendre les nostres rutines; les tardes les omplíem amb exercicis físics, partides de cartes, parxís, billar, ping-pong... Ens sociabilitzàvem amb els nostres amics i companys, preniem un cafetonet... Passàvem la tarda amb bona companyia; els diumenges gaudíem d'espectacles, balls, pel·lícules, etc. Ho trobem a faltar, sobretot ara que es fa fosc tan d'hora i les tardes es fan llargues i tedioses. Però cal adaptar-se, i nosaltres ho estem fent i ho estem portant tan bé com podem i sabem.

Mentre no es puguin obrir els Esplais, la Fundació la Caixa ha organitzat uns cursos *online*. Estan oberts a tots els majors de seixanta-cinc anys de Catalunya; però, per tal de donar avantatge als socis dels Esplais, obrirà per a nosaltres les inscripcions una setmana abans que per a la resta dels ciutadans de Catalunya. Després s'hi pot apuntar tothom qui ho desitgi.

La Fundació obrirà una línia 900 gratuïta per a donar suport informàtic a qui ho necessiti a l'hora de connectar-se per a fer els cursos. Per a poder-los fer caldrà tenir instal·lada la càmera i el programa Zoom. Es pot instal·lar gratuïtament. Ens poden ajudar a fer-ho els fills o els néts. Qui conegui Zoom sabrà que, en ser gratuït, cada tres quarts d'hora es talla la comunicació i cal tornar a connectar-s'hi. Per tal d'evitar això i poder fer les classes sense aturades molestes, la Fundació pagarà la llicència. D'aquesta manera no hi haurà interrupcions.

Els cursos començaran el mes de febrer i acabaran el mes de juny. No tenim el detall dels cursos que es podran fer, però us avancem els temes de què hem parlat i que segurament es faran: Activitat física: *En forma - loga - Relaxació*; Cultura: *Amics lectors - Música*; Noves tecnologies: *Facebook - Xarxes - Aprender a utilitzar el canal «La meva salut»*.

Quan la Fundació faci arribar la informació definitiva dels cursos, es comunicarà pels canals de l'Esplai en el Facebook, correus electrònics i grups de WhatsApp. Potser també s'anunciaran a través de l'ajuntament o d'algun altre canal, per tal que la informació arribi a tota la població moianesa interessada.

Biblioteca Municipal 1 d'Octubre

Malgrat haver restablert gairebé tots els serveis (préstec, consulta a la sala de documents, connexió a internet...), les restriccions han continuat marcant el dia a dia de les activitats de la biblioteca. Algunes s'han pogut fer de manera virtual i d'altres s'han hagut d'anul·lar. La tertúlia literària del mes de novembre es va fer en format virtual, conduïda per la directora de l'Institut Moianès, Laura López, que va dinamitzar la conversa sobre la novel·la *Fahrenheit 451*, de Ray Bradbury.

El divendres 27 de novembre es van cloure les activitats dedicades als vuitanta-cinc anys de la Biblioteca i el Museu (tal com ja s'informa en la crònica del Museu).

A principis del mes de desembre, a l'Escola Pia amb els alumnes de cinquè i sisè es

va organitzar el taller de ciència «Reaccions químiques», a càrrec d'Explòrium.

El divendres dia 11 del mateix mes es va realitzar un taller virtual a càrrec de SMARTions, inclòs dins el programa BiblioLab del Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona. En aquest cas, els infants i les seves famílies van confeccionar una postal nadalenca amb llum.

També s'han pogut fer les visites escolars amb normalitat. Així, doncs, diver-

sos grups de l'Escola J. Orriols van venir a fer el taller sobre Gianni Rodari i els alumnes de primer d'ESO de l'Institut Moianès van passar a fer la visita de formació i redescobriments de la biblioteca. Els alumnes de segon d'ESO van participar en els tallers DeBat a Bat, un nou recurs orientat a facilitar el treball amb els joves a través dels àlbums il·lustrats: un univers on art, literatura i filosofia es donen la mà. Es va escollir el tema dedicat a «La lluita», que tracta dels conflictes bèl·lics, els bàndols, els enemics..., en què els alumnes havien de reflexionar sobre com es generen les guerres.

Sota el lema «Els seus drets en joc», la biblioteca ha estat punt de recollida de joguines noves, no bèl·liques i no sexistes, per als infants sense cursos del

municipi, dins la campanya de la Creu Roja, en la qual col·laboren diverses entitats i associacions del municipi.

Durant el mes de desembre i fins al 5 de gener, tots els usuaris del servei de préstec podien participar en la llumineta per al sorteig de dues paneres literàries. Les persones guanyadores han estat Sílvia Ruiz Pérez (panera d'adults) i Jana Vilardell Soler (panera infantil). Enhorabona a totes dues!

Sílvia Ruiz

Jana Vilardell

Museu de Moià

El Museu, gratuït els diumenges de confinament

El Museu de Moià – Casa Rafel Casanova des del 15 de novembre i fins que es mantingui el confinament perimetral ofereix els diumenges en horari d'obertura regular l'accés gratuït. Moianesos, aprofiteu aquesta oportunitat per a descobrir o redescobrir aquesta joia del nostre patrimoni, la casa on va néixer Rafel Casanova i Comes! El personatge i la Guerra de Successió els podreu palpar de primera mà en l'exposició de la planta noble de la casa. Al segon pis descobrireu la prehistòria del Moianès, amb una mostra de les restes paleontològiques i arqueològiques trobades a les Coves del Toll i les Toixoneres, les balmes del Gai i de l'Espluga, i els dòlmens i cistes de la comarca.

A la planta baixa, del 4 de febrer al 4 de març podreu visitar una nova exposició temporal de caire educatiu i pedagògic, «Dóna la volta a l'alcohol», cedida per la Diputació de Barcelona. Si el Covid-19 ho permet, esperem la visita a l'exposició dels nois i noies de les escoles i instituts.

Recordeu que l'horari d'obertura regular del Museu és: dijous i divendres de 10.30 a 14.00 h, dissabtes de 10.30 a 14:00 i de 15.30 a 18.00 h, i diumenges de 10.30 a 15.00 h.

Aprofiteu-ho també per a fer un tomb pel Parc Prehistòric de les Coves del Toll, espai exterior d'accés gratuït, i sobretot no us oblideu de visitar la Cova del Toll en horari d'hivern (dissabtes, diumenges i festius de 10.30 a 15.00 h).

Estudi hidrogeològic

L'Ajuntament de Moià i la Diputació de Barcelona estan duent a terme el tercer estudi hidrogeològic de l'entorn de les Coves del Toll i els torrents que drenen el carst per aconseguir trobar solucions a les inundacions sistemàtiques que es produeixen a la part visitable de la cavitat i al jaciment arqueològic i paleontològic des del 30 de novembre del 2014.

Enguany l'estudi s'ha encarregat a l'hidrogeòleg moianès Jordi Espuny Solanó. Entre els diferents assaigs i proves que s'hi estan realitzant destaquen les tincions

amb fluoresceïna, un colorant orgànic inòcua que permet seguir la pista d'aigües que s'escolen sota terra, en el carst calcari d'aquesta zona, i que torna a emanar a una certa distància, en aquest cas la Cova del Toll, que és l'element que ens interessa de controlar i protegir. Ja es va realitzar un primer assaig de tinció aprofitant l'episodi de pluges intenses del cap de setmana del 19 i 20 de desembre i pròximament es faran més assaigs si la pluviometria ho permet. S'avisarà per xarxes socials de la realització dels assaigs per a evitar la creació d'alarma que el clor verd fluorescent pot causar a la població quan tenyeix les aigües.

Quan s'acabi l'estudi esperem poder trobar solucions més estables que ens permetin la protecció del medi natural i cultural, alhora que podem mantenir les visites i excavacions a la cavitat. Esperem poder-vos donar bones notícies aviat.

85è aniversari del Museu i la Biblioteca

L'any 2020, com ja us hem anat informant tant des del Museu com des de la Biblioteca, aquests equipaments culturals moianesos hem celebrat els vuitanta-cinc anys de l'obertura. No hem pogut fer tot el

que havíem previst, però malgrat el Covid ho hem celebrat amb els moianesos, amb molt bona acollença. L'11 d'agost, per la festa major, 160 persones van gaudir al parc municipal de l'espectacle familiar del colluspincenc Moi Jordana, «Mr. Arlet». El 26 de setembre, a l'esplanada de la part inferior del mateix parc, 111 persones van assistir a l'espectacle familiar del grup d'animació de les terres de Tarragona Els Picarols, «Una de sabates». Finalment, el divendres 27 de novembre, tot i el confinament que el Covid ens ha tornat a portar, 35 persones entre espectadors i organització, sense sobrepassar l'aforament màxim permès, vam poder gaudir de «Malament o no», un espectacle per a adults, amb contes musicats plens d'ironia i reflexió, d'Assumpta Mercader i Maria Carretero. Essent l'últim acte de celebració de l'efemèride, va comptar amb l'obertura i parlament del nostre alcalde, Dionís Guiteras, que ens va animar a tirar endavant.

Els assistents als actes han estat obsequiats amb un imant que recorda l'efemèride. Si encara no el teniu, en podeu passar a recollir un de gratuït per família a la Biblioteca o al Museu, fins que esgotem les existències.

Assaig amb fluoresceïna als voltants de les Coves del Toll (fot. Museu de Moià)

Dionís Guiteras en el darrer acte commemoratiu del 85è aniversari (fot. Museu de Moià)

Campanya de micromecenatge per a la sala d'assajos

Orquestra de Collsuspina

L'associació Orquestra de Collsuspina (OC), que des de fa nou anys ofereix un concert de música el tercer cap de setmana d'agost a l'església de Moià, està recollint totes les col·laboracions possibles per a aconseguir acabar les obres de la seva sala d'assajos.

Aquest any tenim un projecte molt ambiciós, que serà un bé per a tota la comarca: volem inaugurar la Sala d'Assajos «Manuel Rives Salinas», en memòria del nostre soci fundador.

Hem aconseguit el finançament necessari per a acabar la primera fase de la coberta, però ara necessitem fer la segona fase de tancaments i instal·lacions. Estem demanant ajuda a les empreses del Moianès i voltants i hem encetat durant aquest mes de

gener una campanya de micromecenatge per a tota la gent que vulgui ajudar-nos. Animeu-vos a col·laborar en la campanya de Verkami que trobareu a <https://vkm.is/oc>.

Serà un espai on podran assajar els músics dignament i on es podran realitzar tota mena d'actes i de trobades culturals.

Ja hi ha grups que s'han interessat per utilitzar-la, a part de l'Orquestra de Collsuspina: l'Espai Musical de Moià, la Cabra d'Or, Som-hi de Caraband, l'Orquestra del Moianès... i restarà oberta per a tots aquells

que ho sol·licitin.

Ara és el moment de col·laborar per a fer del projecte una realitat per a tota la comarca.

La sala d'assajos, en obres (fot. Orquestra de Collsuspina)

MOIANÈS

El Moianès ve taaaan de gust!

Consorci del Moianès i Consell Comarcal del Moianès

Amb l'eslògan «Per Nadal, el Moianès ve taaaan de gust!» des del Consorci-Consell Comarcal del Moianès volem donar suport a les empreses, entitats i habitants dels nostres pobles. Teníem preparada la campanya de comunicació adreçada als visitants de la comarca, però com que de moment no poden venir hem pensat d'avançar la campanya i fer-la per a nosaltres mateixos, amb l'objectiu de fomentar el consum de proximitat tant pel que fa als comerços com al sector de la restauració, els allotjaments i les activitats turístiques. La campanya engloba diverses activitats que pretenen fomentar el consum comarcal no solament durant les festes de Nadal sinó també de forma habitual; defugir els grans centres comercials per potenciar el comerç local, proper i de sempre.

Quan facis una compra/despesa en un comerç/restaurant/allotjament de la comarca aconsegueix una butlleta de la campanya; demana que te la segellin cada vegada que facis una despesa i, un cop en tinguis sis, entrega la butlleta

al teu ajuntament o al Consorci del Moianès i et donaran de forma gratuïta una bossa de roba especial de la campanya. Entre tots els participants sortejarem dos lots de productes del Moianès valorats en 50 euros i dos àpats en restaurants de la comarca.

També trobaràs postals amb fotografies inèdites de cada un dels pobles del Moianès perquè les puguis fer servir per a allò que més t'agradi: penjar-la a l'arbre de Nadal, enviar-la a familiars que per motiu del Covid no podràs veure, decorar la taula... Allà on les posis, fes-li una foto i penja-la a les xarxes!

Així mateix pots participar en la campanya a través del nostre perfil d'Instagram *@moianesturisme* i etiqueta'ns en una de les teves publicacions fent una compra al Moianès. Entre tots els participants sortejarem cinc experiències inoblidables a la comarca.

Participa-hi (fins al 28 de febrer), no solament per guanyar un premi, sinó per donar vida als establiments de la nostra comarca.

Vuit moianesencs a les llistes del 14-F

Xavier Rius Sant

Vuit moianesencs són a les llistes de les eleccions del 14 de febrer, molts més que en anteriors convocatòries electorals, si bé només la regidora de Moià Basha Changuerra, que va de cinquena a la llista de la CUP, té possibilitats d'entrar al Parlament en aquesta XIII legislatura. En les passades eleccions, amb una alta participació, la CUP va obtenir a la demarcació de Barcelona 143.711 vots i tres diputats, cosa que significa que, si no hi ha molta abstenció, per a obtenir cinc diputats caldria arribar a uns dos-cents mil vots. Però encara que la CUP es quedés amb els tres diputats que té ara, també hi hauria la possibilitat que Changuerra fos diputada si al llarg de la legislatura es decidís fer un relleu. Així, Changuerra seria la segona moianesenc que obté l'escó, sumant-se a l'alcalde de Moià, Dionís Guiteras, que ho va ser per ERC durant la X legislatura.

Changuerra, que des de fa un any i mig és regidora de l'Ajuntament de Moià, té una llarga trajectòria d'activisme antitiracista. Ha estat directora de la revista *Afrofeminas* i pertany a una cooperativa de serveis per a dones afrodescendents. A la CUP és ara coordinadora d'Equips i Projectes. Tot i que en el moment d'escriure aquest article el programa electoral no estava tancat, segons Changuerra a nivell del Moianès mantindran propostes similars a les que van fer en les municipals, com l'impuls de l'economia social i solidària i potenciar polítiques d'habitatge públic.

Pel que fa a la candidatura del PDeCAT, que encapçala l'ex-consellera d'Empresa Àngels Chacón, Àlex Mur ocupa el lloc número 27 de la llista, i Rosa Ponsa, presidenta dels Tres Tombs de Moià, anirà en un dels últims llocs de la llista, encara no determinat. Chacón, que va ser a Moià el 22 de desembre, on va visitar el

Bcn Drone Center i es va reunir amb professionals i empresaris de la restauració i l'hostaleria, va explicar que les propostes principals de la seva candidatura per al Moianès eren la millora de la carretera C-59, garantir que hi hagi Mossos d'Esquadra les vint-i-quatre hores —ara a partir de les 23 hores i part del cap de setmana es cobreix des de Manresa—, portar la fibra òptica a tots els municipis i continuar amb la millora en la depuració d'aigües.

Pel que fa a la llista de Junts per Catalunya, Ennatuhum Domingo va al número 28, mentre la regidora de Moià Maria Tarter va en el 38. Domingo, nascuda a Etiòpia, va arribar a Catalunya fa disset anys, està empadronada a Castellterçol, d'on és el seu pare adoptiu. Ha estudiat Ciències Polítiques i ha viscut aquests últims anys a Barcelona i Brussel·les. Va ser proposada com a candidata de Junts de la Catalunya Central. El Dr. Rafael Manzanera, col·laborador de Ràdio Moià, ànima del Musical, i aquest últim any de la cavalcada de Reis, va en el número 49 de la llista del PSC, a proposta de la Federació del Vallès Oriental i el Moianès. És metge i infermer de formació, amb coneixements en Epidemiologia i Salut Pública, Metge de Família i Comunitat, també format en Gestió i Responsabilitat Social.

A la candidatura d'En Comú Podem, Montse Clapers va en el número 61, a proposta de l'Agrupació de la Catalunya Central. Clapers, dedicada professionalment als estudis i projectes mediambientals, ha estat un dels puntals del grup ecologista del Moianès, El Fanal.

Per últim, Elsa Maestre, de Collsuspina, va en el lloc número 81 d'ERC, ocupant un dels llocs que pertoca al Jovent Republicà o joventuts d'Esquerra Republicana.

14 F
2021

CANDIDATS DEL MOIANÈS

Basha Changuerra (CUP)

Àlex Mur (PDeCAT)

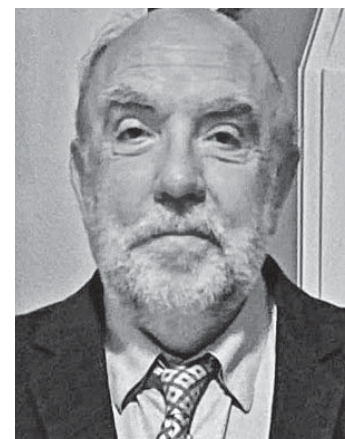
Rosa Ponsa (PDeCAT)

Ennatuhum Domingo (Junts)

Maria Tarter (Junts)

Rafael Manzanera (PSC)

Montse Clapers (Comuns)

Elsa Maestre (ERC)

Notes terçolenques

Ramon Puig

La reivindicació feminista, en el cinema i el teatre

A cavall de les mesures de seguretat que han imperat durant aquest malaurat 2020, molt públic ha fet acte de presència, mantenint degudament la distància, però jo crec que és significatiu ressenyar que una bona part no està acostumat a freqüentar el Centru en les programacions habituals, ja siguin de cinema o teatre.

- Organitzat per la Regidoria de Benestar Social, encapçalada per Roser Galí, el Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència envers les Dones es presentà l'obra *W.I.T.C.H.* per la companyia Les Fugitives, amb un argument que posa en relleu fins a quin punt la reivindicació feminista fins fa algunes dècades podia ser considerada com a «cosa de bruixes» en el context dels Estats Units dels inicis dels anys setanta del segle XX.

- En aquesta mateixa línia, la companyia The Feliuettes va oferir *Akelarre*, d'Ariadna Cabiró, un combinat de *musichall* o teatre cabaret amb Laia Alsina, Maria Riera i Laura Pau, acompanyades al piano per un molt expressiu Gerard Sesè; escarni i ironia presentant la dona com un ens que no ha de deixar mai el rol de submissió i passivitat enfront del masculisme totalitari i prepotent. L'obra va comptar amb l'assessorament musical d'Arnau Tordera, líder d'Obeses, i la pianista i cantant alternativa Clara Peya.

- Amb *Maudie, el color de la vida* s'han reprès les projeccions del cineclub. Exercir la pintura en condicions difícilíssimes engloba el nus de l'argument d'un film en què Antonio Fernández, president del Cineclub Comarca del Moianès, s'ha reafirmat en el retorn del cinema de cara al públic, dins els límits del moment. Dirigida per Aisling Walsh, aquesta obra cana-

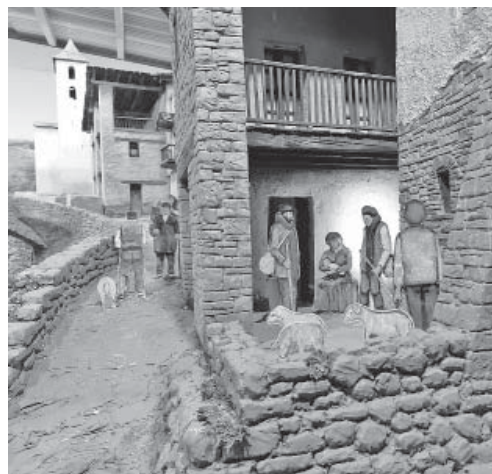
denca amb participació irlandesa, basada en fets reals, ens presenta una dona poc qualificada intel·lectualment i laboralment, però amb molta tendresa en la pintura.

Un Nadal molt especial

Agustina Carbonés, presidenta de l'Agrupació de Pessebristes de Castellterçol, ja ens va comentar a l'inici de la tardor que la tradicional exposició de pessebres de les Escoles Velles no es faria per tal d'evitar l'acumulació de possibles visitants. Malgrat això, sí que s'ha fet l'especial pessebre de la plaça Vella, incloent-hi un rierol, amb molt bona acollença.

El batlle, Isaac Burgos, va comentar les formes com podrien arribar des del patge reial fins als mateixos mags de l'Orient, però de manera que s'evités la presència massiva de grans i infants, és a dir, prèvia inscripció telemàtica dels interessats.

Animada i, això sí!, amb grups molt distanciats, es va fer la cursa de Sant Silvestre la tarda del 31 de desembre, des de la plaça Vella fins al camí del Solà.

Detall del pessebre de la Plaça
(fot. Agustina Carbonés)

Festa Major de Castellcir: un pregó amb història (i 2)

Francesc Rochel i Vara

En el número 796 de LA TOSCA vàrem començar a parlar-vos dels fets d'una família que va venir a Castellcir l'any 1960. Eren els que podríem considerar els pioners, els estiuejants que començaven a fer-se un lloc en el poble. Calia fer carrers nous i curiosament el carrer de la casa «El Barco» s'anomena carrer Nou i aquest encara té un caire dels seus orígens, ja que es manté sense asfaltar.

En Pau, en el pregó, va parlar dels seus pares i de les seves pròpies vivències juntament amb la seva dona, la Maria Josefa, del Castellcir des dels anys seixanta fins als nostres dies. Era un poble sense

llum ni aigua corrent, de passejades estiuenques, de camps i de fonts, de troballes de fòssils en el mateix carrer i on les persones i les seves activitats tenien molta importància. Per al record queden noms com Eulàlia Tantiñà, Irene de Can Sala, Montse la perruquera, Pepita la modista, Angelina Sala, Caterina, Quim Font, el doctor Salavert, el servei de posar injeccions de Concepció Mas i un llarg etcètera, en què tots formaven part de les olors i les essències del poble, d'un entorn rural

estimat. Fins i tot, al voltant dels anys setanta i segurament en dies festius, l'olor de pollastre a l'ast arribava a les taules de moltes cases. Tampoc no faltava saber a quin lloc calia anar a buscar ous o potser a comprar el mató del Prat per a les postres o per al berenar d'alguna tarda.

Època d'envelats de festa major, d'esbarjo i de ball, i potser de passejades de promesos fonedissos.

Un fet a tenir en compte de tot aquest període és el trasllat de la parròquia de Sant Andreu al bell mig del poble; calia acostar-la a la gent. La primera pedra de la nova església es va col·locar el diumenge

1 d'abril de l'any 1962 i la data de la inauguració va ser el diumenge 22 de desembre de 1963.

El dos fills d'en Pau i la Maria Josefa, en Pau Joan (1967) i la Maria Josep (1973), formen part dels records i les vivències de Castellcir. Fins i tot alguns esdeveniments familiars, com va ser la primera comunió d'en Pau Joan quan tenia vuit anys, un dissabte 23 d'agost de l'any 1970, va ser una festa grossa amb la participació de la mainada del poble. Tot

Família Hernández, estiu 2020
(fot. Elisenda Panyella Hernández)

plegat és la història de l'evolució d'una família vinculada a un indret estimat, la història que escriuen les persones i que deien petjada en el col·lectiu dels records.

Els anys passen, les persones sumen anys i les vides s'esgoten, allò que en diem llei de vida. El pare d'en Pau, l'Àngel, va morir l'any 1981 i la mare, l'Ernestina, l'any 1988. L'Ernestina està enterrada al cementiri de Castellcir; va ser una manera volguda de continuar en el seu Castellcir estimat.

Hem de destacar, i amb molt de goig per la seva importància, que la família Hernández va cedir unes relíquies perquè fessin companyia des de l'església de Sant Andreu a l'Ernestina. D'aquestes relíquies i d'una en concret en parlarem en un pròxim article. Les relíquies van ser donades a Mn. Jaume Soler i Tuneu l'any 2015.

Per acabar, vull dir-vos que és increïble poder gaudir del fet de reunir una família en diferents sessions de treball i poder fer arribar als nostres lectors el recull d'informació de molts anys viscuts, de molts instants plens d'emoció i record, per tal de poder-ho compartir.

Aprofitem l'avinentesa per a donar les gràcies a la família Hernández per la seva oberta col·laboració i per les aportacions documentals per a poder redactar aquest article. La fotografia adjunta és un reflex de tota aquesta història: els pares Pau i Maria Josefa i els seus dos fills, Pau Joan i Maria Josep, al peu del gran pi de la casa «El Barco», aquell pi al capdamunt del qual l'Àngel pujava; i ben segur que també hi ha en el pensament el record de la mare, l'enyorada Ernestina.

DE FORA ESTANT

Marcel·lí Antúnez al MACBA

Roser Portet

El 2020 ha estat un any estrany, ple d'esdeveniments que ens poden haver passat per alt més que de costum, com són efemèrides, celebracions... És el cas del 25è aniversari de l'obertura del Museu d'Art Contemporani de Barcelona, el MACBA. Ens en volem fer ressò des de la revista perquè ha donat la casualitat que, en el moment de celebrar l'aniversari, el 29 de novembre del 2020, s'hi exhibia una

la dècada dels noranta experimentaven i es donaven a conèixer o es recreaven amb l'art d'acció. En aquesta exposició es fa un recorregut dens i molt interessant per múltiples iniciatives interconnectant la relació d'artistes de manera intergeneracional. En el moment de la retrospectiva no es fa balanç, sinó que es presenta perquè és un art molt present, molt actual, per les influències exercides en aquells moments en artistes que han sorgit després i perquè els mateixos artistes encara es troben actius avui.

Entre aquests artistes trobem Marcel·lí Antúnez, que queda molt ben representat en l'exposició, primer en la seva etapa amb el col·lectiu Los Rinos, al qual es dedica una sala sencera de l'exposició, on trobem dues obres gestades i executades a Moià: *Dianització animal*, de 1985, i *Dianització rupestre a Moià*, de 1986. I, en segon lloc, per la peça *Epizoo*, una *performance* presentada per primera vegada en 1994. Aquesta peça, tal com passa amb moltes de les de l'exposició, no llueix prou, les trobem estàtiques, no com van ser concebudes per a ser vistes, en acció. Sortosament, en ambdós

Dianització rupestre. Los Rinos, gener de 1986

exposició que connectem amb Moià. És «Acció: una història provisional dels 90». Arreu del territori espanyol van aparèixer progressivament incomptables col·lectius i associacions, espais independents, revistes, així com festivals de *performance* i de poesia, connectats amb plataformes internacionals d'acció. Artistes que durant

casos ens queden els documents gràfics i audiovisuals que ens posen en context i donen vida i sentit a les peces estàtiques i les creacions: les fotografies, les gravacions, els esquelets materials.

Aquesta exposició va inaugurar-se el 10 de juliol del 2020 i es podrà visitar fins al pròxim dia 7 de febrer.

Revista
número 63

MODILIANUM REVISTA D'ESTUDIS DEL MOIANÉS

Les lleves de moianesos en la Guerra Civil Espanyola (1936-1939)
Elvira Permanyer i Sert

Ja a la venda
a la Casa Rafel Casanova
i a les llibreries!

www.modilianum.org

El Parc de Bombers de Moià, nominat al Premi Mies van der Rohe

Josep Font

El passat 17 de desembre es va inaugurar el nou Parc de Bombers de Moià. Una inversió d'1,5 milions d'euros va permetre acabar un període d'interinitat d'onze anys, quan l'any 2009 van sorgir problemes estructurals a l'antic edifici.

Pocs dies després, la primera setmana de gener del 2021 s'ha anunciat la selecció dels finalistes als premis Mies van der Rohe, que convoca la Comissió Europea per a l'arquitectura contemporània. Amb diferència, aquesta distinció biennal és la més important d'Europa i converteix els nominats en referència mundial de l'arquitectura actual.

Des de la creació dels premis l'any 1988 han estat comptades les nominacions d'arquitectes i projectes catalans —en un país de trajectòria arquitectònica molt sòlida— i és la primera vegada que un edifici del Moianès aconsegueix aquesta visibilitat; una obra modesta, en volumetria i funcionalitat. Els arquitectes autors del projecte són Josep Ferrando, Pedro García,

Mar Puig i Manel Casellas. Per separat, tenen cadascun una trajectòria destacada.

LA TOSCA ha volgut compartir l'entusiasme amb els autors i conèixer més de prop el projecte, parlant-ne amb Josep Ferrando, que és també degà de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura La Salle Barcelona. El seu treball personal s'ha exposat en països com els Estats Units, Suïssa, Suècia, Noruega, Portugal i el Japó.

En l'edifici del Parc de Bombers de Moià la fusta hi és protagonista com a material. Com cal interpretar la recuperació de la fusta usada com a element estructural? És una mirada al passat o té més recorregut?

La fusta serà el material del segle XXI [respon contundent]. La fusta capta CO₂, mentre que el formigó n'emet, en els seus cicles de vida... Un forjat de formigó de 100 m² [com a estàndard de superfície d'una casa] emet el mateix CO₂ que el cotxe d'una família en un any. Actualment, el 40% de totes les emissions de

CO₂ al planeta són derivades del sector de la construcció. És imperatiu canviar radicalment això.

L'edifici de Moià és «industrialitzat, modulats i prefabricat». Per què destaquen aquestes característiques en lloc de vindicar l'artesania o la singularitat?

La construcció a peu d'obra, *in situ*, consumeix molta energia innecessària. És gràfic l'exemple del paleta que fa la paret i que s'ha de mig desfer després, quan passen les instal·lacions d'electricitat i aigua per a, llavors, tapar de nou... Això no és eficient. L'obra al taller permet de perfeccionar molt la impermeabilitat i regular les temperatures. La feina modular al taller facilita l'experimentació i abarateix el muntatge, que redunda en menys despesa energètica. En el cas de Moià, a més, havien de conviure els mòduls existents de l'edifici vell i mantenir el servei de bombers, i la construcció havia de ser ràpida. Per això ens vam presentar al concurs amb aquest model, també.

Heu introduït en l'arquitectura termes com «biohabitabilitat» i «geobiologia». ¿T'identifiques amb l'existència, a Catalunya, d'una generació d'arquitectes (nascuts a partir dels anys setanta) que destaquen per dur a terme

projectes sostenibles?

La sostenibilitat i l'eficiència energètica en arquitectura eren, fins fa poc, com una capa afegida al final, absent del nucli dels edificis. A Moià l'estructura és de fusta d'abet, no són uns materials afegits. Com he comentat anteriorment, la sostenibilitat ha de ser en l'ànima dels projectes arquitectònics, en la concepció dels sistemes espacials on es durà a terme el projecte. Hi ha arquitectes que hem maldat per fer-ho possible.

Aquest premi internacional d'arquitectura tindrà una segona fase de selecció el mes de setembre i, amb els cinc finalistes, el premi es decidirà el febrer del 2022. N'han estat guanyadors arquitectes com Zaha Zaidid, Norman Foster, Alvaro Siza o Rem Koolhaas. En dues ocasions, han guanyat arquitectes o estudis catalans, com són Esteve Bonell o Barozzi-Veiga. Comentem amb Josep Ferrando, portaveu de l'equip, que seria ben interessant organitzar una visita guiada a l'edifici després d'haver estat seleccionat per un jurat internacional.

Us plantegeu arribar a la final o guanyar?

Guanyar? La nominació al premi Mies ja és el premi.

Fot. Adrià Goula

Fot. Adrià Goula

ESPORTS

Com afecta el Covid l'activitat esportiva del club

Club Esportiu Moià

El Club Esportiu Moià va iniciar la temporada esportiva amb molta il·lusió tot i les restriccions que ja arrossegàvem des de l'inici de la pandèmia. Els entrenaments van començar a principis de setembre, aplicant les següents mesures.

Els entrenaments són a porta tancada i l'accés al camp de futbol es fa puntualment a l'hora d'inici de l'entrenament i amb tot el grup alhora. L'entrenador és el responsable d'obrir la porta, ha de prendre la temperatura a tots els jugadors, i es fa desinfecció de mans i calçat. Un cop a dins, no es pot fer ús dels vestuaris i, per tant, tots els jugadors i entrenadors han de venir canviats de casa. Cada equip té una zona on deixar les seves coses a les grades per a després poder-les desinfectar. L'ús de la mascareta és obligatori a dins de les instal·lacions fins al moment d'iniciar l'entrenament. Els entrenaments acaben deu minuts abans per a recollir el material, posar-se la mascareta i sortir de les instal·lacions sense que hi hagi creuament amb els jugadors que s'entrenen en la següent franja horària.

Tots els equips de futbol han jugat partits amistosos. El primer equip mascu-

lí, que tornava a la categoria de tercera catalana, va jugar els dos primers partits de lliga. El primer, a la Garriga, on es va perdre per la mínima; i el segon, a Moià contra el Sant Vicenç de Torelló, guanyat per un gol a zero.

Per a poder disputar els partits amistosos també es va establir un protocol a seguir: per part dels jugadors s'havia de signar una declaració responsable, a part de no fer ús dels vestidors. A més a més, el públic assistent també tenia un protocol per a poder accedir al camp de futbol: s'havia de signar una declaració responsable, s'havia de fer ús de la mascareta en tot moment, era obligat desinfectar-se les mans, respectar la distància de seguretat i les zones marcades per a poder asseure's a les grades i als bancs.

Tots aquests protocols es van seguir estrictament fins al 15 d'octubre, quan el Procicat, degut a l'empitjorament de la pandèmia, ens va obligar a aturar les competicions i els partits amistosos, però no els entrenaments. Finalment, el 30 d'octubre ens forcen a tancar les instal·lacions un mínim de quinze dies. Degut a aquesta situació, des del club ens veiem

obligats a no cobrar les quotes del futbol del mes de novembre.

El 23 novembre ens donen llum verda per a tornar a obrir les instal·lacions, però les competicions continuen aturades fins a nou avís. Les noves restriccions ens obliguen a modificar els horaris d'entrenament, ja que s'aplica el toc de queda a les 22 hores i, a més a més, forcen a tancar les instal·lacions esportives a les 21 hores.

En aquests moments s'està a l'espera de si les lligues es podran iniciar o no. En cas positiu, la Federació ja ha comunicat que la lliga només serà d'una volta. Als futbolistes, la Federació Catalana els ha fet una rebaixa econòmica en el pagament del Portal del Federat, que és la quota anual que es paga per inscriure't com a jugador.

A les seccions de tennis i pàdel, les mesures higièniques són les mateixes que hem esmentat: cita prèvia, arribar puntualment i acabar uns minuts abans per no coincidir amb els següents jugadors. No es pot canviar de banda a la mateixa pista, ni tampoc hi pot haver públic durant els partits.

***

Respecte al Quinto de Nadal, la situació de pandèmia no ha permès de poder-lo dur a terme. Davant la incertesa de si es podria realitzar o no, les jugadores del primer equip femení van començar a preparar-lo, tenint pensada una adaptació en cas que la situació sanitària a l'època nadalenca no fos bona. Com que el Procicat no va permetre la realització del Quinto de Nadal, les jugadores han fet unes paneres amb tots els productes dels comerços i indústries del Moianès i se sortejaran el dia 28 de febrer. A part d'aquests productes, també s'hi inclouen un patinet elèctric, una smart TV de 43" i una entrada doble a Caldea (Andorra). La compra de butlletes per a participar en aquest sorteig es pot fer a través de les jugadores del primer equip femení, a les

oficines del C.E. Moià, a Cal Truques i a Cal Vives. Des d'aquí volem agrair molt sincerament l'ajuda dels comerços i indústries del Moianès que han col·laborat en aquests moments difícils per a tothom. Esperem que la situació millori i que puguem gaudir plenament de l'esport al més aviat possible!

MOIÀ
Avda. Zona Industrial, s/n
Tels. 93 830 12 25
93 820 77 77

AVINYÓ
Antoni Prat, s/n
Tel. 93 838 72 78

SANT QUIRZE SAFAJA
Ctra. de Mollet-Moià
Km. 25,400

CALEFACCIONS - INDÚSTRIES
AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ

SERVEI A DOMICILI
TELS. COMANDES :
93 830 12 25 - 93 820 77 77

CLÍNICA DENTAL
PUJOL

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Moià
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODÒNCIA
IMPLANTS

Carla Ubasart, de nou campiona

David Roca

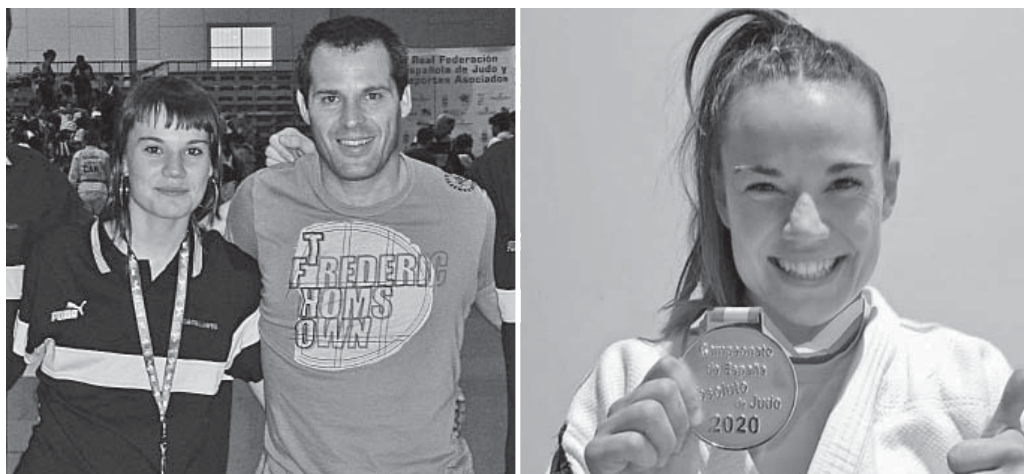
El dissabte 5 de desembre del 2020 la moianesa Carla Ubasart es va proclamar campiona d'Espanya absoluta de judo en la categoria de -57 kg. El campionat es va celebrar a l'Hotel Marriot Auditorium de Madrid. Ubasart va disputar quatre combats, dels quals la semifinal amb la madrilenya Sonia Montero i la final davant la navarresa Jaione Equisoain van ser realment durs. La Carla és el segon cop que puja a dalt de tot del pòdium estatal absolut.

Passat. La judoka moianesa professional es va formar (dels 4 al 23 anys) al Club Judo Moià i al Centre de Tecnificació Bages-Moianès. Des de ben petita mostrava molt talent esportiu, però el que més la identificava era la seva perseverança, la capacitat de sacrifici i la determinació per allò que volia aconseguir. I així ho ha demostrat, tant amb resultats esportius com en altres àmbits. Ha estat capaç de seguir els estudis i combinar-los amb els entrenaments. Mentre estava a Moià i, després, a Barcelona estudiant, va acabar el grau de CAFE a l'INEF i el màster

de gestió esportiva a la Universitat Ramon Llull-Blanquerna. En categories inferiors es va proclamar campiona d'Espanya infantil i cadet, i tercera en la categoria júnior.

Present. Actualment està al CAR de Madrid, on té moltes més opcions per a poder entrenar-se a nivell professional, amb més ajudes econòmiques i possibilitat de fer sortides internacionals. Combina els entrenaments del CAR amb algun entrenament al Club de Judo de Carlos Sotillo, un bon entrenador i competidor olímpic.

Futur. L'objectiu principal és anar escalant en el rànquing mundial. Però per a això ha de continuar traient resultats en copes d'Europa i copes del Món (ja en té tres) i aconseguir plaça per als Jocs Olímpics, que és l'objectiu final. Per a Tòquio 2020 (2021) ho té molt complicat, però després vénen tres anys de durs entrenaments per a aconseguir plaça per a París 2024. A veure si podem tenir la primera moianesa olímpica!

Carla i David en el primer campionat d'Espanya. Campiona d'Espanya de judo absoluta 2020

LLETRES

La bombolla

J.L. Rodríguez Lara

Definim l'espai com el continent de tots els objectes sensibles que coexisteixen, que és una definició insuficient, ja que l'espai és el lloc que les coses ocupen, més el buit del seu entorn. Plató deia una veritat ben senzilla: «Les coses sensibles es reconeixen perquè ocupen espai, per ser materials, però les idees no coneixen l'espai perquè no són materials.» Per a Aristòtil, no hi ha espai sense coses, ja que són aquestes les que aporten la idea d'espai, mentre que aquest no participa de la naturalesa de les coses. L'espai no és la realitat en si mateixa, sinó una relació determinada per la posició dels cosos. D'acord amb aquesta idea, per a Kant l'espai, com el temps, no és una cosa sinó solament una intuïció pura. I els humans som constructors mentals d'espais. Tots tenim una idea o intuïció de l'espai i, a més, una altra idea del nostre espai propi, d'això que anomenem *bombolla*.

Han convingut a anomenar figuradament *bombolla* l'espai propi, íntim, mínim i vital de tot ésser humà (sembla que va ser idea del filòsof polonès Adam Schaff). Anomenem *bombolla* el glòbul abstracte dins el qual transcorre la nostra existència, perquè anem sempre dins l'espai que ocupa la nostra bombolla. Cada persona amb la seva bombolla. La bombolla vol ser un espai asèptic i aïllat. Sospito que potser té alguna cosa a veure amb la idea de l'*ego*, amb el *jo*. Evidentment, la nostra bombolla té més espai que el nostre cos. El volum del nostre cos està en relació física amb el volum d'aigua que desplaça, com demostrà Arquimedes, però el volum de la nostra bombolla encara és més gran.

La bombolla viu, és clar, en diversos ambients, els uns tancats i els altres

oberts. Tancats com l'ascensor, el metro, l'autobús, el cafè, el restaurant, el teatre, i oberts com la plaça, la muntanya, la platja, el mar, l'erm. Segons en quin espai d'aquests situem la bombolla, aquesta altera o adapta la seva grandària.

La bombolla té el volum del nostre cos, en efecte, més el volum de la nostra consciència d'espai propi. Això sembla que depèn de l'edat, el sexe, la categoria social, el país, la raça, la llengua. Fora de l'ambient social, l'alè, el vestit, l'olor canten també volums de bombolla.

La nostra bombolla es manifesta des del naixement: el plor d'un nadó per ventura pot ser manifestació d'estar sofrint un atac a la seva bombolla, i el somriure, al contrari, una revelació del respecte per ella, ja que la bombolla s'anirà conformant amb l'educació, el creixement, el tracte social...

En l'àmbit social observem bombolles grosses i bombolles petites. El jove, el triomfador, el campió, el milionari, l'home públic es fabriquen els seus grans espais personals, les seves grans bombolles. En canvi, sembla que les pràctiques místiques o religioses, com també la pobresa i la misèria, afavoreixen la reducció del volum de la bombolla, propiciant a canvi fenòmens psicològics: la introversió, la timidesa, la modèstia, la humilitat, el pudor, la reserva, la prudència.

Les salutacions i els tractaments expressen mesures de bombolla. En la comunicació hi ha gent que saluda a distància, hi ha gent que ho fa més a prop, uns ens toquem, altres es grapegen, altres fins es fan petons, perquè tenen sens dubte un altre sentit de la seva bombolla. Els escandinaus marquen distàncies amb

les seves salutacions de braços molt estesos. Crec haver observat al Nord d'Europa bombolles més grosses que al Sud. És una suposició, no una certesa.

Del que he dit, heus ací una casuística viscuda. En les *trattorie* de Nàpols mai no et deien que era ple, malgrat fer aquesta impressió, puix que el cambrer sempre trobava un foradet per a tu en una taula molt concorreguda ja de comensals. Un altre cas: vaig agafar un taxi en una plaça de la ciutat santa de Mulay Idris (Marroc) per anar a veure els monuments arruïnats de la propera ciutat romana de Volubilis, però el cotxe no arrencava i jo donava pressa al xòfer i vinga pujar gent al meu taxi i, fins que no estigué abarrodat, no arrencà. Anàvem tots espremuts, amoltonats i percebent les més perfumades mixtures. Per contra, si entraves en un restaurant normal d'Oslo, el cambrer et situava a la taula més llunyana possible respecte d'un altre comensal, cosa també exagerada, i tot per la bombolla. No cal dir que al Sud d'Europa esbrinar les bombolles i mantenir o respectar distàncies és una pretensió difícil.

El campanar de Moià (II)

Marian Baqués

Continuem amb alguns personatges que, com el campanar d'un poble, m'han estat senyera en la vida. Avui ens mourem entre els segles XVI i el primer terç del XX, temps que visqueren la Il·lustració, que per casa nostra passà de puntetes, i és una llàstima; temps d'uns convulsos segles XIX i XX, però que forjaren una gent capaç de transformar el nostre país amb treball, seny, imaginació, tossuderia, resiliència...

Anem al meu amic Michel de Montaigne (Perigord, 1533-1592). Els primers dies de setembre de 1969 preparava la

La meva bombolla no és estable, canvia de volum, experimenta contínuament constriccions i dilatacions. L'amistat, la simpatia, l'afecte redueixen el volum de la bombolla, mentre que l'antipatia, l'odi, l'enemistat l'augmenten ràpidament. La teva bombolla s'enxiqueix si viatges en el metro o en l'autobús o si vas a l'estadi o a un lloc on sofreixis amuntegaments i aglomeracions. En aquests casos, quan la bombolla se sent amenaçada, en el seu propietari ens sembla notar-hi una certa tensió.

En la comunicació no verbal (gestos i posats), parlem mitjançant la nostra bombolla, ja que els significats i els missatges depenen d'on ens situem amb el cos i del que en fem. En l'actualitat estem veient, davant la crisi del virus, que la idea de bombolla o de consciència espacial, que distingeix unes persones d'unes altres, és feble. Veiem que hi ha persones que no tenen coneixement de la distància, és a dir, que no reconeixen la seva bombolla i, encara menys, la bombolla dels altres. Avui haig d'anar a comprar en un lloc concorregut; procuraré, doncs, respectar les bombolles.

prova d'accés a la universitat. Un escolapi —Josep Maria Vidal— m'ajudava a repassar el francès. I em clavà aquesta frase: *Il vaut mieux une tête bien faite qu'une tête bien pleine* («Val més un cap ben fet que un cap ben ple»). Un pensament que m'ha estat guia. He anat gaudint d'algunes pàgines del mestre Montaigne. Els seus *Assaigs* són el referent d'un humanisme que ell nodrí amb la lectura dels clàssics grecs i llatins. Un altre pensament seu: «La cosa més gran del món és saber ser amo d'un mateix.» Vicent Alonso n'ha fet una excel·lent traducció al valencià,

que publicà l'editorial Proa (2006, pp. 252 i 399). Stefan Zweig en té un llibre —*Montaigne*—, on diu: «Però a mi, allò que m'interessa i importa de Montaigne és com va saber ser interiorment lliure en una època semblant a la nostra i com, llegint-lo, ens sentim enfortits pel seu pensament» (Barcelona 2008, p. 21).

«Em sembla escoltar una perduda melodia ressonant a través dels segles, quan trobem un home com Josep Calassanç planejant un sistema per a infants pobres basat en tendres principis liberals; la seva fundació de les Escoles Pies marca una fita i els beneficis que se'n derivaren s'han pogut comprovar no sols a Catalunya, sinó en altres països.» Josep Trueta (*L'esperit de Catalunya*, Barcelona 1977, p. 213) ens ha introduït en la figura cabdal que m'ha marcat positivament la vida: Josep Calassanç (1557-1648). Vaig néixer a un tir de pedra d'un col·legi escolapi, amb un oncle escolapi d'una categoria humana excepcional; per tant, no era gens improbable que em decidís a seguir les petjades de Calassanç. D'ell, n'aporto un text: «Si les criatures reben, des de ben petites, una bona educació en la pietat i les lletres, es pot esperar amb tota seguretat un venturós reeiximent de

tota la seva vida» (Constitucions de l'Orde de l'Escola Pia, núm. 2). I encara un altre que encaixa perfectament amb l'esperit del sant: «Item en dit col·legi hi ha d'haver i habitar en família almenys sis religiosos, els quals en ell han de tenir tres aules o escoles i tres mestres, és a saber, un per a quiscuna aula o escola, i en elles ensenyar sense estipendi, ni salari és a saber, en una d'elles llegir, escriure i comptar, en altra Gramàtica i en l'altra Poesia, Retòrica i Humanitat» (de les Capitulacions per a la fundació de l'Escola Pia a Moià, dins Rossend Casallarch, *Història de l'Escola Pia de Moià (1682-1994)*, Moià 1994, p. 11). Permeteu-me un excurs. De vegades el món escolar s'enreda en mil discussions sobre què han d'aprendre els infants. Cada cop ho tinc més clar: només —que és molt!— a llegir, escriure i comptar. Res a rectificar als signants de les capitulacions. Les finalitats resten invariables.

Per raons escolars vaig llegir *Emili o de l'educació*, de Rousseau (1712-1778) (Vic 1985); un llibre cabdal que, potser sense l'autor pretendre-ho, representà un gir copernicà en l'educació. Em permeto d'apuntar-ne dos fragments: «Tot està bé quan surt de les mans de l'Autor de les coses; tot degenera entre les mans de l'ho-

me» (p. 7); «Els nostres primers mestres de filosofia són els peus, les mans, els ulls. Substituir tot això per llibres no és pas ensenyar-nos a raonar, és ensenyar-nos a utilitzar la raó dels altres; és ensenyar-nos a creure molt, i a no saber mai res» (p. 135). Unes consideracions personals: segur que tot degenera entre les mans dels homes? Fa temps que debatem que si la genètica o la biologia que traginem en néixer marca el destí de les persones per sobre de la cultura, l'educació. ¿Una persona neix així, o es fa o la fan així? Un tema complex, però penso que tenim molt a intervenir sobre la persona —no faltaria sinó!—. L'educació n'és el camí. Segona consideració: Rousseau posà l'infant en el centre de l'activitat educativa. Avui, ho és? I si ho és, com? Ho deixo aquí.

L'escola ha avançat, i molt. Avui dia la globalització de l'ensenyament, els projectes, els centres d'interès, la interdisciplinarietat... —digueu-ne com vulgueu— ha arrelat a l'escola. Quan entre col·legues parlem d'aquests temes, els dic: «Llegim Decroly!» Aquest pedagog belga (1871-1932) capgira els plantejaments didàctics de l'escola. Amb una formació mèdica sòlida, té presents els principis biològics en l'educació. El treball per centres d'interès, la globalització dels continguts, l'enfocament de la lecto-escritura des d'una perspectiva global... són algunes de les seves característi-

ques. La primera setmana de maig del 2014 vaig poder ser a l'École de l'Ermitage, que Ovide Decroly va fundar en 1907, a Uccle, avui un barri de Brussel·les. Vaig sortir-ne amb el sentiment de *quam sero te cognovi!* («que tard que et vaig conèixer!») de sant Agustí. Que bé m'hauria anat haver pogut aprofundir més en la seva obra uns anys abans quan els inicis de la lecto-escritura m'ocupaven. Vaig emportar-me'n una bona colla d'idees i d'apuntes. D'un llibre publicat per l'École de l'Ermitage, no puc deixar de transcriure'n un text que parla de la lectura: «A l'escola primària, l'aprenentatge de la lectura es fa a partir de frases elaborades pels infants; aquestes frases manifesten un esdeveniment que ha xocat al grup, una anècdota que els ha fet riure, una descoberta científica que ha mobilitzat la seva atenció... Aquestes frases seran observades, analitzades, esmicolades progressivament a fi d'identificar-ne els elements constitutius. Al llarg de les setmanes, aquestes observacions precises són sistemàticament treballades. Quan el conjunt dels elements analitzats i reconeguts és suficient —primer les paraules, després els grups de lletres, finalment les lletres—, els alumnes poden llegir els mots formats d'uns elements que ells coneixen, en funció del seu ritme i desenvolupament» (*La vie de l'École. L'ABC de la pédagogie. 1907-2007*. Lletre L).

El pati somiat per Eva Escalera i Francesc Rochel

Roser Portet

Els lectors de LA TOSCA ja coneixen el Roger, el nen que ara ja té nou anys i del qual ens hem fet ressò a la revista en diferents ocasions, quan l'Eva Escalera, la seva mare, va presentar a diversos pobles del Moianès el seu primer llibre, *Àngel majestuós*, ocasió en què vam conèixer la seva problemàtica: va néixer prematur i la seva motricitat va quedar greument afectada després de patir una paràlisi cerebral; i per la campanya «Roger en marxa» per aconseguir fons perquè el nen pogués sotmetre's a una operació quirúrgica i la seva llarga rehabilitació.

La mateixa Eva Escalera, juntament amb el col·laborador de la nostra revista a Castellcir, Francesc Rochel, dos moianesencs, han escrit el conte *El pati dels meus somnis*, amb il·lustracions d'Òscar Lozano i Jordi Finestres.

El conte és editat per «Dofins de Colors», un projecte de l'Institut Guttmann adreçat a famílies, professionals de l'educació i monitors de centres esportius per afavorir la inclusió i socialització dels nens i nenes amb discapacitat a través de la pedagogia col·laborativa en l'àmbit de l'educació física i l'esport, perquè els alumnes, amb diferents capacitats funcionals, creixin i es diverteixin junts i s'ajudin mútuament. Alhora, promou una educació en valors amb activitats i metodologies cooperatives mitjançant l'activitat física i el joc, proposant activitats inclusives.

Jordi Finestres, mestre d'educació

física de l'Institut Guttmann, Hospital de Neurorehabilitació, de Badalona, i coordinador de «Dofins de Colors», coneix molt bé l'Eva i les campanyes que l'han acompanyada perquè el Roger va a sessions de rehabilitació a l'Institut Guttmann. Va proposar-los a l'Eva i al Francesc escriure *El pati dels meus somnis*, que es divideix en quatre experiències inclusives per a afavorir l'aprenentatge i la convivència en els patis escolars, amb la proposta d'activitats i els objectius que es volen assolir.

El mateix Finestres va presentar el projecte a la «IV Jornada Solidaria: Fisioteràpia pediàtrica», l'octubre del 2020, en el Centro Univers de Barcelona.

Moltes escoles ja han començat a integrar els jocs proposats, amb professors que se'ls han fets seus per incloure en els seus patis moments d'esbarjo, aprenentatge d'esports... S'adreça tant a

famílies com a escoles, centres de fisioteràpia, cases de colònies, monitors de lleure... per ajudar els nens i nenes amb discapacitat funcional a desenvolupar-se, alhora que fomenta el creixement vital de tota la societat que hi participa.

Tots aquells formadors que vulguin conèixer millor el projecte i fins i tot integrar-lo en les activitats en el projecte anual de l'escola on es trobin i tenir eines per a generar patis inclusius, poden entrar l'adreça següent: <https://dofinsdecors.guttmann.com>.

El pati dels meus somnis

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

Visites diàries

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
 Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg

Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

PUBLICACIONS

Llibres

Josep Crivillé, Glòria Ballús, Pilar López, Ramon Vilar (eds). *La Dansa i el Ball del Ciri de Castellterçol*

Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura; Dinsic, 2020. 332 pp.

Llibre resultat del treball d'investigació sobre la Dansa i el Ball del Ciri de Castellterçol dut a terme per l'Associació de Recerca Etnomusicològica, complementat per enregistraments sonors i videogràfics accessibles des d'internet.

Eduard Girbal Jaume. *La reencarnació de la Matèria i altres relats*

Barcelona: Edicions de 1984, octubre del 2020. 382 pp.

Reedició, a cura de la moianesa Agnès Prats Soler, de tots els relats coneguts de l'escriptor gironí Eduard Girbal Jaume (1881-1947). Amb aquests relats, algun d'ells inèdit, escrits entre 1920 i 1933, l'autor ofereix unes magnífiques estampes en prosa de la vida a Barcelona en les primeres dècades del segle passat.

Xavier Juncosa i Gurguí. *El contraespionatge francès a Barcelona (1943-1945)*

[Barcelona]: l'autor, desembre del 2020. 670 pp.

Primera part d'un treball de recerca fet a partir de documentació militar i policial francesa acabada de desclassificar sobre l'actuació dels serveis de contraespionatge francesos els darrers anys de la Segona Guerra Mundial a Barcelona, ciutat on també actuaven espies alemanys i italians, sota l'aixopluc dels serveis espanyols.

Albert Parareda. *365 motius per viure despert*

Barcelona: Comanegra, 2020. 212 pp.

Recull de 365 pensaments, experiències, anècdotes, citacions, etc., un per a cada dia de l'any. Útil per a prendre's la vida positivament, millorar el caràcter i facilitar la convivència. Hi té molta presència la religió, en una visió sincretista i amb rerefons agnòstic però decantat cap a la creença. S'hi reflecteix la infància moianesa de l'autor.

Revistes

—**La Calderina**, núm. 25 (desembre 2020), amb 44 pp. a tot color sobre temes de Calders.

—**L'Esplai**, núm. 271 (desembre 2020), butlletí de l'Associació de Gent Gran de Moià, amb 4 pp.

—**Catalunya Cristiana**, setmanari, del 13 i del 20 de desembre 2020, l'un amb l'article necrològic «Un sacerdot italià encomiable» i l'altre amb el poema «Nadal pandèmic» a la portada, ambdós del nostre company de redacció Josep Ruaix.

—**Cavall Fort**, núm. 1400 (2ª quinze-

na novembre 2020), amb l'article divulgatiu «La primera vaga de la història», de M. Àngels Petit, i dibuixos d'en Picanyol.

—**Diari de Girona** del 27-12-2020, amb una entrevista, en el suplement «Dominical», a Josep Ruaix, amb motiu d'haver complert vuitanta anys, signada per David Pagès i Cassú.

—**Full Diocesà**, de Vic-Solsona, del 29-11-2020, que comença a publicar els comentaris de l'evangeli a càrrec del prevere moianès Carles Riera, sèrie que continuarà setmanalment durant tot un any.

Diaris

Regió7

19-11-2020

«La Generalitat estudiarà la demanda del Moianès de tenir un bus cap a la UAB».

20-11-2020

«Moià aprova el conveni de cessió del terreny per a fer-hi un petit escorxador. La instal·lació per al boví, oví i cabrum s'ubicarà en un espai al polígon del Prat, al costat de la pista de *scate*».

23-11-2020

«Les notícies sobre les vacunes ens han encès la llum, però no ens podem relaxar», entrevista a Rafael Manzanera, metge epidemiòleg.

27-11-2020

«L'empresa moianesa Montbrú presenta un nou formatge d'edició limitada, el Sarró Experience».

5-12-2020

«A la recerca del virus al Moianès. Desenes de persones van passar ahir pel pavelló de

Moià per fer-se els testos d'antígens en una de les comarques que han patit amb severitat els efectes de la pandèmia, tot i que ahir registrava una de les velocitats de transmissió més baixes de Catalunya».

7-12-2020

«Moià reinaugura, reforçat, el seu mural del Gernica. El treball inspirat en la pintura de Picasso que homenatja l'1-O i que en la seva primera versió va ser arrencat per un col·lectiu d'ultradreta, torna a lluir a la plaça del CAP de la vila».

8-12-2020

«Apareix una granada de la guerra civil en una excavació arqueològica a Calders. Tot apunta que l'artefacte podria ser d'un campament provisional que els republicans van instal·lar al Puig durant la retirada en 1939».

12-12-2020

«El poble que ho aprofita gairebé tot. Sant Quirze Safaja és distingit com a municipi que més recicla de tot Catalunya, gairebé el 93%». «Usuaris de la C-59 volen un pla més ampli per a la millora de la carretera».

17-12-2020

«El Moianès disposarà del seu propi pla de gestió de residus».

23-12-2020

«Una sentència ordena a l'Ajuntament de Calders que faci enderrocar una antena».

EL RACÓ DIBUIXAT

Art i vida

Joan Carles del Cerro Rocha, Colònia Jorba (Calders)

La meva inquietud per l'art és de ben petit. Sempre havia fet gargots i esbossos amb una certa gràcia; la meva mare deia: «Aquest nen hauria de ser artista...» Ja de jovenet feia sortides amb un carbonet pel poble per fer algun dibuix. Sempre que el meu temps lliure m'ho permet, gaudeixo fent aquarel·les i gràcies a un company de Sant Feliu vaig descobrir el Cercle Artís-

tic del Moianès, que em van acollir com un membre més del grup. Vaig començar a fer sortides a l'aire lliure fent *Sketch-crawl* per la comarca, una nova experiència. No sóc un *sketcher* pur, però gràcies als companys, compartint experiències i aprenentatges hi he agafat gust. La realitat a l'aire lliure és molt més inspiradora i permet d'alliberar-te, com gaudeixes ve-

ient l'aigua que regalima pel paper i deixa els pigments en aquell fons blanc que tanta por ens fa quan el veiem buit. Val la pena enfrontar-se a l'exterior, sentir la felicitat dibuixant i pintant amb la llum del sol brillant per tot allò que t'envolta, abs- treure't de tot.

L'ésser humà és creatiu, imaginatiu, i l'art s'ha utilitzat com a eina de traspàs de la nostra realitat a un món oníric, forma part de la nostra existència des de temps immemorials, ha esdevingut un element clau de la nostra evolució, ens omple la part emocional i ens dóna vida.

Sempre que vaig a pintar m'enamoro. Sents aquelles papallones a l'estómac de quan ets adolescent amb el primer amor i no hi ha satisfacció més gran que sentir aquell «clic» quan la teva obra va pel bon camí; això és sentir-se viu.

Les sensacions de benestar amb la teva ànima i el teu cos conflueixen en un tot, la teva ment vola com si un esperit conduís la teva mà donant els traços precisos sobre el paper i entres en una mena de catarsi que necessites que et facin un pessic per a tornar a la realitat.

No hi ha cap mena de dubte: la nostra passió també millora la nostra vida social de grup, es comparteixen il·lusions, desitjos, experiències, tan sols amb un petit dibuix o una pintura en tenim prou per a gaudir d'una conversa enriquidora, obrir debats constructius per a aprendre entre tots, deixar córrer el nostre àngel artístic i, el més important de tot, fomentar l'amistat. Ja veieu, amics, que tot són beneficis: això potser ens allarga la vida, jo n'estic segur, sense cap dubte. Així, doncs, viviu l'art, molt d'art i per molts anys!

Colònia Jorba, Calders (J. C. del Cerro)

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Olívia Masalles Casinos, filla d'Àlex i de Cristina, dia 18 de novembre.

Heidi Viladomiu Gómez, filla d'Oriol i d'Almudena, dia 22 de novembre.

Fatou Drame Diawara, filla de Saliouf i de Bounco, dia 17 de desembre.

Abril Ferrer Olivera, filla de David i de Sandra, dia 22 de desembre.

Defuncions

Antonio Ruiz Moyano, de seixanta-quatre anys, dia 15 de novembre.

Pedro Guerrero Muñoz, de vuitanta-sis anys, dia 8 de desembre.

Maurici Santa Eugènia Oriol, de vint-i-nou anys, dia 10 de desembre.

Ricard Bigorra Solé, de noranta-tres anys, vidu de Dolors Estevadeordal, dia 14 de desembre.

Maria Carme Padrisa Fabregà, de

vuitanta-quatre anys, dia 15 de desembre.

Encarnació Alavedra Angulo, de noranta-dos anys, vídua de Maties Vilalta, dia 15 de desembre, a Sabadell.

Maria Ordeix Serra, de noranta-vuit anys, vídua de Josep Armadans, dia 17 de desembre.

Cinto Monsech Payarol, de vuitanta-vuit anys, dia 20 de desembre.

Montserrat Forcada Roca, de norantais anys, dia 23 de desembre.

Paquita Molist Molas, de noranta-cinc anys, vídua de Josep Solà, dia 24 de desembre.

Montserrat Alberch Arisa, de vuitanta-cinc anys, vídua d'Àngel Marfà, dia 27 de desembre.

Montserrat Sarri Vilageliu, de vuitanta-tres anys, dia 29 de desembre.

Francisco Vilardell Viñas, de noranta-quatre anys, dia 2 de gener, a Barcelona.

BREUS

Notes suplicades

El matrimoni format per Ignasi Alberch i Arisa i Josefina Alsina i Clopés agraeix, per mitjà d'aquesta nota, el condol rebut per tota la gent que els han fet costat amb motiu de la mort de Montserrat Alberch i Arisa (al cel sigui), i d'una manera ben especial donen les gràcies a l'Hospital-Residència Vila de Moià per les innombrables mostres d'estimació sincera.

Mans Unides

Mans Unides Moià vol agrair a totes les persones que han col·laborat en la campanya de la «Llàntia solidària» la bona voluntat que sempre mostren envers els qui més ho necessiten. Ells no poden ni queixar-se. Hem pogut enviar al projecte d'enguany 820 euros. Moltes gràcies a tothom.

NECROLÒGIQUES

Montserrat Sarri i Vilageliu Josep Ubasart

En els darrers dies de l'any 2020 hem de significar la defunció de la Montserrat Sarri. Sempre es fa difícil fer costat a la família en aquests moments de dolor. Pensem que segurament ella també estarà contenta que deixem per escrit un petit record d'alguns fets i vivències que la caracteritzaven.

La recordem a l'Escola Pia, a la classe de baix. Era la senyoreta dels petits. Amable, cordial, afable. Era noia que en la seva família havia après estimació i compromís.

Responent a la crida de Mn. Fèlix Guàrdia (aleshores vicari de la parròquia de Moià), amb la Ramona Solà, les germanes Fonts i altres noies iniciaren a la nostra vila l'escoltisme; una activitat en què, des de fa molts anys, tanta gent voluntariosa ha esmerçat temps, dedicació, voluntat i saber en benefici de l'educació i lleure dels infants del poble. Eren les nostres Akela, Baghera i Balloo. La Montserrat, alegre, era a més la noia de les cançons.

A la nostra generació dels primers llobatons-potatendres, sempre ens han que-

dat gravats aquells temps i activitats que ens van regalar. Els qui en vàrem gaudir no oblidem el primer campament al bosc de la Carrera de l'Estany. I del segon a Ca l'Antoja de Castellcir, i la promesa a la Coma, a la font de la Serra. El Cau a dalt la rectoria, jocs i tantes sortides. Creien que era bo conèixer el Moianès. Qui diu: conèixer per a estimar.

Algun estiu ens feia classe a casa seva, repàs i ens obria camí. Ella volia aprendre més i que la gent aprenguéssim. Havia anat fent cursos a l'Acadèmia Central de Manresa i ens hi va presentar i estic content d'haver-hi fet el batxillerat superior quan a Moià encara no el podíem fer.

Anys més tard, cadascú seguia el seu camí. Coincidírem a Barcelona en el barri del Camp de l'Arpa, ella vivia prop del passeig Maragall. Els cops que ens trobàvem al metro, el trajecte sencer era parlar de Moià i la seva gent. Si podia no es perdia cap acte cultural, històric... No hi faltava. Inclús darrerament amb la seva «motoretta» no se'n perdia cap.

La Montserrat, com tantes persones bones, discreta, sense fer soroll, ha fet feina i es mereix l'estima i el millor record.

El teatre i la joia de riure: la Sarri Elvira Permanyer i Sert

Som a l'inici de la primavera, és Pasqua i hi ha teatre al Casal. El grup teatral presenta l'obra que ha assajat durant l'hivern, hi ha nervis darrere el teló.

També hi ha cua i nerviosisme per comprar les entrades, i la cua no avança! Finalment el públic ja seu a la butaca corresponent, ben al davant: s'ha de poder veure bé l'expressió dels actors i actrius, sentir la seva veu, analitzar el decorat, saber per on entraran i sortiran els actors.

S'apaguen els llums de la sala, unes notes de música comencen a sonar. S'aixeca el teló, i de l'escenari surt un aire fred, com sempre, som al Casal! S'encenen pausadament els llums de l'escenari i apareixen alguns actors, inicien els seus diàlegs... A la sala, un silenci sepulcral, tothom pendent d'uns i altres.

Comencen a sentir-se algunes rialles, aquí i allà. Sí, els espectadors comencen a entrar en el joc del teatre i van seguint la trama, les accions, els acudits, els gestos... La comicitat de l'obra ja ha arribat als espectadors.

Els actors i actrius des de dalt de l'escenari, des de darrere les bambolines, esperen la resposta del públic, a cada escena complicada, a cada acció còmica, a cada gest d'aquell actor o actriu..., però especialment esperen aquella rialla franca, sincera, que surt del cor dels «teatros» en veure com els de dalt gaudeixen fent comèdia.

Llavors és quan se senten unes rialles esplendoroses, aplaudiments enèrgics i aprovacions per la feina feta a dalt de l'escenari. Són els de la Montserrat Sarri, rialles pel teatre que ella també havia fet, aplaudiments pel teatre de què ella havia gaudit, animant sempre perquè l'espurna del teatre a casa nostra no s'apagui mai. Ella sempre hi era, abans i ara!

Montserrat Sarri (fot. Alfred Plans)

El públic, content i satisfet per haver vist els coneguts fent el ximple, va buidant la sala entre comentaris, rialles i aprovacions. S'apaguen els llums de l'espai i es tanquen les portes del teatre, fins a la pròxima obra. Trobarem a faltar la teva presència, el teu riure obert i sincer i el teu encoratjament pel teatre.

Cinto Monsech, el meu avi Cinto Monsech Barta

Quan tenia nou anys (ara en farà vint, d'això!), Cinto Monsech Barta, nét de Cinto Monsech Payarol, va escriure, quan feia quart de primària, una redacció sobre el seu avi que, tot i alguna exageració, reflecteix molt bé el tarannà del seu avi. El mateix nét va tornar a llegir la redacció en el funeral pel seu avi, traspassat el 20 de desembre a l'edat de vuitanta-vuit anys.

El meu avi es diu Cinto Monsech, com el meu pare. Té setanta anys, és de Moià i és molt famós. Sempre que anem pel carrer el paren i el saluden. És molt

Cinto Monsech i Mercè Sala amb el seu nét
Claudi i la besnéta Amàlia

avorrit, tothom sap el seu nom...

Quan era jove era el recader del poble, una feina molt important, però no tant com la d'alcalde. Ell tenia un camió i feia viatges a Barcelona, cada dia, per portar a la gent de Moià tot el que necessitessin.

Però no sols feia de recader, també era porter professional del Moià, que és com el Barça a Barcelona, però a Moià i sense sortir per la tele. Crec que no ha guanyat mai la lliga...

Si bé quan era jove feia tot això, ara ja s'ha fet gran i fa altres coses. Li encanta anar amb bicicleta. Fa excursions de 80.000 quilòmetres! No hi ha gaires avis que puguin fer això!

També li agrada molt la fruita confitada i les galetes, i li encanta el cava. Fa una cosa molt rara: suca les neules i les galetes al cava!

Li agrada molt tot el que porta sucre. El dia de Reis sempre se'n va corrents darrere les carrosses i agafa tots els caramels que pot. Un any en va omplir dues bosses senceres!

És un home molt bromista, tot i que no és gaire xerraire. A vegades diu pa-

raules de manera diferent i divertida, però no ho fa per fer riure, ell parla així... Diu *povoron* quan en realitat es diu *polvoron*, diu *Xumarxet* quan en realitat vol dir Schumacher, el pilot de Fórmula 1. Diu *espardenyas* quan en realitat es diu *sabates* o *vambes*, i diu una paraula molt rara, *menester*, que vol dir alguna cosa com *fer servir*. Sempre que ve a Barcelona diu: «En aquest poble hi fa massa soroll.» (Però ell no hi sent gens bé!)

Té tota la casa plena de copes i trofeus de la bicicleta. La iaia ja no sap on posar-los. Els hi donen perquè és molt gran i fa molts quilòmetres, però no fa curses, perquè va a poc a poc.

Una de les coses que més li agrada fer és mirar la tele, però ell en diu *tèle*. Mira molt el futbol i la Vuelta Ciclista a Espanya. És una mica avorrit, però la Júlia i jo ho mirem amb ell. La iaia prefereix mirar *El cor de la ciutat*.

Doncs aquest és el meu avi. És el millor, perquè fa moltes coses que no són d'avi, i jo quan sigui gran, gran, però gran de veritat... vull ser un avi igual que ell!

Massa defuncions

Joan Roca Sallas

Aquesta segona meitat de desembre s'ha produït un fet insòlit i trist al poble com és la mort de nou persones, totes naturals de Moià i que han treballat i servit a la seva vila com el qui més. Han estat Ricardo Bigorra, Maria Carme Padrisa, Maurici Santaeugènia, Cinto Monsech, Maria Ordeix, Montserrat Forcada, Paquita Molist, Montserrat Alberch i Montserrat Sarri. Per raó d'edat els he tingut gairebé a tots com a bons amics i aquesta separació em dol, ja que han estat molt bones persones i molt estimades. Aprofito l'ocasió per a donar el condol a totes i cadascuna de les famílies. Un record i una oració per tots ells.

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

NOVEMBRE 2020

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	16,6	8,9	12,8	7	3	0	W	37,6	
De l'11 al 20	15,6	7,2	11,4	8	1	1	NW	0,6	
Del 21 al 30	12,7	5,1	8,9	6	4	0	W	42,2	80,4

DESEMBRE 2020

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	6,9	0,1	3,5	1	1	8	NW	3,2	
De l'11 al 20	11,7	4,9	8,3	3	5	2	W	38,0	
Del 21 al 31	8,0	1,2	4,6	7	2	2	W	0,0	41,2

COMPARATIVA NOVEMBRE – DESEMBRE 1920 - 2020

	Novembre 1920	Novembre 2020	Desembre 1920	Desembre 2020
Mitjana de les màximes	11,4	14,9	7,5	8,9
Mitjana de les mínimes	4,2	7,0	0,2	2,1
Temperatura mitjana	7,8	11,0	3,8	5,5
Màxima absoluta	16,0	23,0	21,0	16,1
Mínima absoluta	0,0	0,9	-6,0	-2,5
Pluja mensual	117,3	80,4	49,4	41,2
Pluja màxima en un dia	40,8	22,8	25,0	32,4
Dies de pluja	11	10	6	6
Dies de neu	2	0	3	0

Les dades meteorològiques de Moià actualitzades cada 15 minuts (i les dades històriques des de l'any 2006) es poden consultar a la pàgina web de Carles Illa i Casanova, MeteoMoia.cat. També es pot seguir al Twitter: @MeteoMoia, i al Facebook: [Meteo.Moia](https://www.facebook.com/Meteo.Moia).

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia **25 de febrer**, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.

ANY 2020

	MITJANES			MÀXIMA ABSOLUTA	MÍNIMA ABSOLUTA	PRECIPITACIÓ (LITRES)	PRECIPITACIÓ MÀXIMA	PLUJA (DIES)	NEU	PEDRA	TESMPESTA	BOIRA	ROSADA	GEBRADA
	MÀXIMA	MÍNIMA	MITJANA											
Gener	10,8	2,3	6,5	15,9	-1,7	144,0	75,6	8			3	1	5	5
Febrer	14,4	4,9	9,7	21,5	0,5	0,0	0,0					3	14	
Març	13,2	4,4	8,8	23,7	-0,5	42,4	22,0	10	1			2	1	1
Abril	16,1	7,3	11,9	20,1	3,6	113,6	28,6	11				1		
Maig	20,9	11,3	16,5	27,4	8,5	95,6	29,4	6		1	1		9	
Juny	21,9	12,9	17,4	27,4	8,1	126,4	32,2	14			2		19	
Juliol	27,9	16,8	21,6	34,4	13,6	41,4	25,4	6		2	2		17	
Agost	28,2	17,5	22,0	32,8	9,0	61,4	27,0	6		2	2		18	
Setembre	23,0	13,1	18,2	28,8	5,1	49,6	25,4	10		1	2		24	
Octubre	16,9	7,6	11,7	22,7	1,2	49,6	21,4	7			2		22	
Novembre	14,9	7,0	11,0	23,0	0,9	80,4	22,8	10				1	16	3
Desembre	8,9	2,1	5,5	16,1	-2,5	41,2	32,4	6				5	16	9
Any 2020	18,1	8,9	13,4	34,4	-2,5	845,6	75,6	94	1	6	14	13	161	18

COMPARATIVA DE DADES DEL 2020 AMB LES DE FA 100 I 50 ANYS

	Mitjana de les màximes	Mitjana de les mínimes	Mitjana de les mitjanes	Litres de pluja	Dies de pluja	Dies de neu
1920	16,7	7,5	20,4	917,8	94	8
1970	16,2	5,3	10,7	505,0	82	2
2020	18,1	8,9	13,4	845,6	94	1

CLÍNICA PODOLÒGICA MOIÀ

Centre de Podologia autoritzat pel Departament de Salut Plaça del Colom, 4 2n-2a // 08180 Moià

- QUIROPÒDIES (durícies, ulls de poll, ungles, ...)
- CONTROL PEU DIABÈTIC
- BERRUGUES PLANTARS
- ORTESIS DE SILICONA
- ESTUDIS BIOMECÀNICS
- PLANTILLES PERSONALITZADES
- REVISIONS INFANTILS

HORES CONVINQUES

Cristina Homs Fargas N° Colegiada: 1456 93.820.91.55 - 659.660.348